

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 CSÜTÖRTÖK november 4.

303. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva palota)

Kell-e külön párt?

Irta: Prokopy Imre

Nagy érdeklődéssel olvastam a *Bácsme gyei Napló* »Külön párt?« című cikkét, noha fejtegetéseivel nem tudok mindenben egyetérteni.

Alaptételét, mely szerint legális követeléseink teljesítésével menten megszűnhetik a magyarság külön politikai szervezete, a magyar párt legexponáltabb tagjai is aláírhatják, azzal a megszorítással, hogy ezt a teljesítést a jogoknak intézményes biztosításával kell alátámasztani.

A felfogásbeli különbség abban van, hogy a cikk egyáltalán nem domborítja ki a magyar párt fenn tartásának kikerülhetetlen szükségességét, legalább is jogos kívánságaink realizálásáig s hogy a magyarság egyezkedési hajlandóságát olyan kivételekkel kíséri a pianissimótól a crescendón át egész a fortissimóig, melyek könnyen félreértést és zavart kelthetnek intra és extra muros.

Nagyon sokan vagyunk, akik nem tesszük a magunkévá azt a kétség-telenül jóhiszemű beállítást, hogy »a magyar pártnak szívesen leszünk dezertőrjei... és kilépünk a magyar pártból, csak teljesítsék uraink az ígéreteiket«.

Itt nincsenek urak és nincsenek rabszolgák. Csak egy ur van: a törvény és az ezen alapuló jog. És nem hangzatos, megtévesztő ígéretek kegyes beváltásáról van szó, hanem törvényes garanciákról. Csupán ígéretekre és azok esetleges teljesítésére nem lehet százezrek életsorsát és jövőjét ráépíteni, mert amit a hatalmon levő egyik párt vagy kormány nyújt, azt a kocka fordultával a másik párt vagy kormány kénye-kedve szerint bármikor megvonhatja. Szerintünk tehát a magyar párt önkéntes feloszlásának a kérdése csak abban az esetben válhat aktuálissá, ha az állam biztonságát miben sem veszélyeztető, sőt annak konszolidációját lényegesen előmozdító legális követeléseinket nem pusztá ígéret és ünnepélyes deklarációk formájában, hanem megfelelő jogalkotás keretében teljesítik és jogainkat tételes törvényekkel intézményesen biztosítják. *Minékünk ez az ígéret földje!*

Tisztában vagyunk azzal, hogy odáig hosszú és rögös ut vezet, teli szenvedéssel, nehéz megpróbáltatásokkal és kemény harcokkal. De rá kell lépni erre az utra, csüggedés és félelem nélkül és férfiasan állanunk kell a küzdelmeket, ha fajunkat át akarjuk menteni a »béke és nyugalom révébe«. Már régen megírták: »Der Kampf ist der Vater aller Dinge«. A közszabadságok és az emberi jogok ára még mindig harc és szenvedés volt. A vívmányok és eredmények nem repülnek sült galamb módjára az ember szájába. Ezekért küzdeni és verejtekezni kell. Még sohasem volt a jogszerzés útja a »kikötés és ellenszámla« nélküli behódolás és »a csak nagyon ösztönözött, nagyon mélyről felszakadó sóhajjal felszökő kívánságot« alázatosan elrebegő meghunyászkodás.

Mindez természetesen nem zárja ki az okos és mindkét félre egyaránt előnyös kompromisszumok lehetőségét, amire a magyar párt ugyszólván már fennállása óta törekszik.

Csak hogy mint paktáló félnek is erősnek és egységesnek kell lenniünk, mert másként nem lenne értékünk és becsületünk az önérzetes szerb nemzet előtt, mely a saját pártcéljaira esetleg felhasználja a gerinctelen szökevények bérszolgálatait, de megtagad velük minden erkölcsi közösséget. Hogy is lehetne bizalommal azok iránt, akik saját fajtájukat megtagadják és állhatatlanságukban a mindenkori kormány zsoldjába szegődnek? Futó homokra nem lehet szilárd alapot rakni. A magyarság is csak úgy felelhet meg rendeltetésének, ha megtalálja önmagát és a benne rejlő szellemi, erkölcsi és anyagi erőket éppen faji tulajdonságai alapján iparkodik új hazája javára értékesíteni.

Nekünk sem ön- és végső cél a külön magyar párt. Csak eszköz a cél elérésére. Ez a cél pedig fedi: »a testnek, léleknek és kenyérnek, a keresetnek és foglalkozásnak biztonságát, egyenlő közterhet, az államnnyelven történő oktatást, a földreformot, mely nemcsak reformot ad, hanem földet is, a munkának és anyanyelvnek szabadságát« és még

egyebet, ami minden öntudatos ember politikai evangéliumához tartozik.

Sohasem állítottuk, hogy mindezeket a jogos követeléseket a magyar párt fogja megvalósítani. Mindezt csak az ország többsége és ennek kormánya adhatja meg. A magyar pártnak csak az lehet a feladata és kötelessége, hogy a magyar nép igényeinek és jogainak ébrentartója és szívós szószólója legyen, hogy a faji öntudatot ápolja, a nemzeti kultúra iránti érdeklődést fejlessze, a népet államhűségre és a törvények tiszteletére nevelje, a bajok okát feltárja, a sérelmek orvoslását szorgalmazza, az üldöztetések és igazságtalanságok ellen szót emeljen s végül a gyorsan változó politikai helyzet ügyes kihasználásával a kötelességek hűséges teljesítéséért járó jogok teljességének érvényesítését megkönnyítse és biztosítsa.

Ezt a feladatot egyesek — ha még oly kiváló is — vagy más pártok csatlósai nem végezhetik el. Ehhez szervezettség és tömegereő kell. Minden igyekezetünk tehát az legyen, hogy közös akarással és bátor neki-

lendüléssel mielőbb megadjuk a magyar pártnak a kellő szervezettséget és a nélkülözhetetlen tömegereőt. Arra még gondolni sem lehet, hogy majd akad olyan szerb országos párt, mely a magyar párt helyett vállalja és mindvégig következetesen állja is a mi programunkat, önzetlennül és minden ellenszolgáltatás nélkül. Akik a választások előtt más véleményen voltak és vakon hittek az ígéztes szó szentségében, azoknak a sok be nem tartott ígéretről még ma is felkopik az álla.

Ma — sajna — még a gravaminális politikánál tartunk. Szüntessék meg sérelmeinket és teljesítsék maradék nélkül, ha csak fokozatosan is, mindazt, amihez Isten és ember előtt megtámadhatatlan jogunk van és sorra kerülhet a felszámolás kérdése is. Addig azonban vigyázzunk minden szóra, amely különben sem tulerős pozícióink gyengítésére alkalmasnak látszik s amellyel akaratlanul is azok malmára hajtjuk a vizet, kiknek jóvoltából eddigelé teljesítetlen maradt mindaz, ami a kitünők cikkirónak is annyira a szívéen fekszik.

Készenlétben a Pasics-csoport

Klubülésen akarják tisztázni a radikális párt belső ellentéteit — Korosec hajlandó belépni a kormányba — Trifkovics Márkó, a parlament elnöke felgyógyult

Vita a parlamentben a közlekedésügyi politikáról

Beogradból jelentik: Minthogy a kormány helyzete elsősorban attól függ, hogy magában a radikális pártban milyen biztos hátvédje van, ezért a politikai világ feszült érdeklődéssel kíséri a radikális klub hangulatát. Kétségtelen, hogy

a radikális klubban elég nagy-számú csoport alakult ki, amely nincs megelégedve a kormány-nyal és alig várja az alkalmat, hogy felborítsa a jelenlegi helyzetet.

Eddig is csak Pasics Nikola várakozási álláspontja tartotta vissza ezt a csoportot a nyílt fellépéstől, a hangulat azonban állandóan feszült és türelmetlenül várják a radikális pártban egy olyan klubülésnek az összehívását, amely módot nyújtana az aktuális politikai kérdések nyílt megbeszélésére.

Ilyen klubülést a radikális párt már régen nem tartott és most a radikális képviselők mind határozottabban kezdik követelni, hogy a kormány hallgassa meg a klub véleményét az aktuális politikai kérdésekben.

Ebben az irányban a klub alelnöke, Mihajlovics Ilija már napok óta folytat tárgyalásokat egyrészt a klub elnökével, Pasics Nikolával, másrészt Uzunovics miniszterelnökkel és az előjelek szerint kilátás van arra, hogy

a legközelebbi napokban összehívják a radikális klub ülését,

amely ilyenformán meglehetősen nagy politikai jelentőséget nyer. Trifkovics Márkó, a parlament elnö-

ke újságírók előtt szerdán kijelentette, hogy a radikális klub négy napon belül ülést fog tartani, a klubülés összehívása azonban egyelőre nem történt meg még.

Korosec nyilatkozata a szlovén néppárt kormányba lépéséről

Ljubljanából jelentik: A Slovenec nyilatkozatot közöl Korosec Antuntól, a szlovén néppárt vezéréntől, aki jelenleg Ljubljanában tartózkodik. A nyilatkozatban Korosec kijelenti, hogy a szlovén néppárt a kormányba való belépésről általános és nem kötelező tárgyalásokat folytatott a jelenlegi kormányzópartok vezetőivel.

— A politikai helyzet ma olyan, hogy szükség van különböző programokkal bíró pártoknak koalícióban való egységesítésére. Koalícióban egyik párt sem várhatja el, hogy programjának összes pontjait végrehajthassa. Kompromisszumra, engedményre van szükség, mert enélkül komoly munka nem lehetséges. A mi programunk a kétkamarás rendszert kívánja: egy nemzetgyűlést és egy szociális-gazdasági alapon összeállított felsőházat. Bár meg vagyunk győződve, hogy a felsőház intézményére a mai gazdasági krízisben különösen nagy szükség volna, mégis nem tudjuk elképzelni, hogy azt megvalósíthatnánk. Mi becsületes párt vagyunk és nem akarjuk sem népünket, sem más pártokat becsapni. Mindig megtartottuk szavunkat. Nem vagyunk összeesküvők, de viszont nem akarunk lakajok sem len-

ni. A szlovén néppárt kész arra, hogy az ország érdekében belépjen olyan kormánykoalícióba, mely honorálja a szlovén nép minimális kívánságait.

Az osztálysorsjáték jövedelmei

A pénzügyi bizottság szerdán az osztálysorsjáték helyiségében ülést tartott, amelyen az osztálysorsjáték ügykezelését vizsgálták felül. Az ülést Antula osztálysorsjátéki igazgató jelentése vezette be. Az igazgató elmondotta, hogy a háboru előtt a szerb osztálysorsjáték harmincezer sorsjegyet bocsátott ki, amelyből huszonhétvezret adtak el. A sorsjáték jövedelme egymillió dinár volt. A háboru alatt a sorsjegyek kiadása szünetelt, 1921-ben azonban újra megkezdtek s először százezer, később százötvenezer sorsjegyet adtak ki, ez év januárjától kezdve pedig kétszázötvenezer sorsjegyet bocsátanak ki, amelyből máris elfogyott kétszázhuszonhétézer. Az osztálysorsjáték jövedelmei a különböző években a következőképpen oszlottak meg: 1921-ben négy és félmillió, 22-ben hét millió, 23-ban kilencmillió, 24-ben tizenegy millió, 25-ben tizenhárommillió, 26-ban huszonöt millió dinár, míg 1927-ben valószínűleg negyvenmillió dinár lesz az osztálysorsjáték jövedelme. A kiadások évenként három és félmillió dinárt tesznek ki.

A jelentés után nagy vita indult meg, amelyben először Crtkovics radikális kifogásolta, hogy az igazgatóság tagjai rendkívül magas tan-

tiemekeket kapnak. Mig 1921-ben 133.000 dinárt fordítottak erre a célra, most egymillióháromszázezer dinár a tantiemek összege, úgyhogy az igazgatóság tagjai évenként negyvenezer dinárt kapnak. Kifogásolta a jövedelem felosztását is, mert abból nemcsak gazdasági intézmények, hanem magánosok is kapnak. A vitában több ellenzéki és kormánypárti képviselő szólalt fel, majd Radonics Jovan, a bizottság elnöke azzal zárta be a vitát, hogy a jövedelem felosztását a földművelésügyi miniszter a törvényben megszabott keretek között intézi, azonban valóban nem volna szükséges magánosokat is támogatni a jövedelemből.

A bizottság csütörtökön a Nemzeti Színházban tart ülést és a Nemzeti Színház bevételeit fogja felülvizsgálni.

Radics Beogradba utazott

Zagrebi jelentés szerint Radics István szerdán este Kosutics Ágoston kíséretében elutazott Beogradba.

A Radics-párt kizárta Kosutics Józsefet

Zagreből jelentik: Nagy feltűnést keltett a horvát parasztpárt vezetőségének az a határozata, amelylyel

dr. Kosutics Józsefet, Kosutics Ágoston államtitkár testvérét, kizárták a párt tagjai sorából.

Dr. Kosutics József ellen már egy ízben folyt vizsgálat. Legutóbb a párt vezetőségének tudomására jutott, hogy

Kosutics nem tartja be azt a bojkottot, amelyet a párt Nikics volt erdőügyi miniszterrel szemben elhatározott.

sőt esküvőjére tanúnak is felkérte Nikicsét. A pártvezetőség kedden ülést hívott össze, amelyen azután Kosuticsot kizárták a pártból.

Dr. Kosutics József Radics Istvánnak közoktatásügyi minisztersége idején kabinetfőnöke volt.

A parlament ülése

A parlament szerdai ülését délelőtt tíz órakor nyitotta meg Trifkovic Márkó elnök, aki sokáig beteg volt és újbóli megválasztása óta ezuttal először jelent meg az elnöki emelvényen.

Az ülés megnyitása után Trifkovic elnök köszönetet mondott az iránta megnyilvánult bizalomért és biztosította a Házat, hogy a parlament tekintélyét minden alkalommal meg fogja védeni. Felolvasta ezután az elnök Bozsovics Gligorije Pribicevics-párti képviselő bejelentését mentelmi jogának megsértéséről. A bejelentést átteszik a mentelmi bizottsághoz.

Interpelláció az interpellációkról

Felolvasták Zsanics horvát federalistának az elnökhöz intézett interpellációját, amely szerint a miniszterek nem adnak választ a régebben beterjesztett interpellációkra. Zsanics megindokolta interpellációját és hivatkozott az alkotmányra és házszabályokra, amelyek a képviselők interpelláló jogát biztosítják. **Két ülésnek is elmúlt anélkül, hogy az ő interpellációjára a belügyminiszter válaszolt volna.** A belügyminiszter egy ízben megígérte, hogy az ő interpellációja lesz az első, amelyre válaszolni fog, **ígéretét be is tartotta, mert azóta egyetlenegy interpellációra sem válaszolt.** Interpellációja arról szólt, hogy a csendőrök Nova-Gradiskán egy ártatlan embert megölték.

Bonyodalom Cena bég körül

Trifkovic Márkó elnök ezután bejelentette, hogy Bozsovics Gligorije kérdést intézett hozzá képviselői immunitásának megsértése ügyében. A beogradi rendőrség ugyanis nyilatkozattételre szólította fel Bozsovicsot arra a vádiratra vonatkozólag, melyet ellene emeltek, amiért **Cena bég** albán követet egy interpellációjában megsértette. Trifkovic elnök kijelentette, hogy az aktákat **visszaküldte a bírósághoz** azzal a

megjegyzéssel, hogy a törvény előírásai szerint járjanak el.

Bozsovics Gligorije kijelentette, hogy interpellációja benyújtásával képviselői köteleességét teljesítette. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy **Nincsiacs** inkorrektuságot követett el az ország érdekei ellen. Végül köszönetet mondott az elnöknek az ügyben tanúsított magatartásáért.

Az utólagos hitelek

Áttértek ezután az **utólagos hitelek**ről szóló törvényjavaslat tárgyalására. Felolvasták a pénzügyi bizottság jelentését, majd Jovanovic Vászta közlekedésügyi miniszter szólalt fel és kifejtette, hogy a javaslat nem jelenti új hitelek kérését és nem akarja felemelni a költségvetési kiadások végösszegét. A költségvetés összeállításánál nem vettek figyelembe bizonyos kiadásokat, másfelől több kiadási tételt a kelleténél magasabban állapítottak meg. **Az egyes tételek közötti különbség kiegyenlítésére azért van szükség, hogy a közlekedési személyzet jobban lehessen jutalmazni** és bizonyos munkálatokat el lehessen végezni.

Harctér és korzó

Vujics Dimitrije földművespárti élesen kritizálta a közlekedésügyi politikát. Szerinte a miniszternek nincsenek világos fogalmai a közlekedés problémáiról. Jó tisztviselőket elboicsájtanak és alkalmatlanokat vesznek föl.

Zsivojnovics Dusan radikális; **A magyarokat és a németeket védelmezi.**

Vujics: **Hallja, uram, viselkedjék tisztességesen, ha velem beszél. Nyolc évig voltam a háborúban és maga az alatt uccai nők után lútkosított Pozsarevdcon.**

Szubotics alelnök, aki időközben átvette az elnöklést, Vujicsot ezért a megjegyzéséért **jegyzőkönyvi megrovásban részesítette.**

Vujics: Tulajdonoson nagy az igazgatóságok száma, azonfölül van vezérigazgatóság is, sok osztályfőnökkel és inspektorral és most a miniszter százmilliót kér az alantas személyzet számára. Mit tett a miniszter az alantas személyzet létszámának emelése érdekében? Az alacsonyabb rangú tisztviselőktől függ a jó közlekedés és nem azoktól a magasrangúaktól, akiket csak azért nem bocsátanak el, mert kortesszolgáltatásokat teljesítenek.

Zsivojnovics Dusan ismét közbeszólt, mire Vujics rákiáltott:

— **Hallja, megverem magát, ha nem viselkedik tisztességesen.**

Szubotics alelnök ezuttal Zsivojnovicsot utasította rendre.

Vujics: Meg kell szüntetni a vasutigazgatóságot és a vezérigazgatóságot is. A vasutépítések körül súlyos szabálytalanságok történtek. A javaslatot nem szavazza meg.

Markovics Péra demokrata szerint a kormány rossz közlekedési politikát folytat, amely sérti a gazdasági érdekeket. Nincs elég vagon a szilva és a gabona szállítására. Rossz a tarifapolitika is, különösen a keskenyvágányú vasutakon.

Demetrovics Juraj Pribicevics-párti éleshangu beszédben támadta a kormányt. A miniszterek ahelyett, hogy a költségvetésben takarékoskodnának, a szavakkal takarékoskodnak és nem adnak expozét a parlamentben. A kormányhoz közelálló **Vreme** mérleget közöl a parlament munkájáról és abból kiderül, hogy már hosszabb idő óta csak jelentéktelenebb törvényjavaslatokat fogadtak el. **Azért nem lesz sose jó közlekedés, mert a személyzet csak választási hadserege a kormánynak.**

Zsanics horvát federalista beszéde után az elnök fél egykor az ülést bezárta és folytatását csütörtök délelőtt tíz órára tűzte ki.

Az ankétbizottság ülése

A parlamenti vizsgálóbizottság előtt szerdán ismét megjelent **Milinné** és aláírta a keddi vallomásától felvett jegyzőkönyvet. **Milinné** a

jegyzőkönyvet minden megjegyzés nélkül írta alá. Ezután rátértek a szlovén néppárt dr. Zserjav volt erdőügyi miniszter elleni interpellációjára és felolvasták a nasici faipari részvénytársaságra vonatkozó iratokat.

Módosítások a központi igazgatásról szóló törvényjavaslaton

A minisztertanács szerdán este

Nem reakció forradalmi alapon hanem forradalom reakciós alapon

Rassay az 1918-as helyzethez hasonlítja a mai magyarországi állapotokat — Kijelentette, hogy a kormánypárt a forradalom veszélye felé vezeti a magyar népet

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés szerdai ülésén a felsőházi javaslat vitájában az első szónok, Györki Imre rámutatott arra, hogy

a jogfolytonosság lehangosabb hívei 1918 októberében és novemberében a köztársaság legielkésebb híveinek vallották magukat.

A legjellemzőbb erre, hogy a legkonzervatívabb párt, a néppárt is csatlakozott a forradalomhoz, a budapesti tudományegyetem jogi fakultásának küldöttsége pedig felkereste Károlyi Mihályt és kijelentette, hogy nem kell forszirozni Károly király lemondását, mert a pragmatika sanctio alapján a Habsburg-ház ugy is elvesztette uralkodói jogát. Foglalkozott ezután a szónok az arisztokrácia szerepével és hangsúlyozta, hogy az arisztokrata fiatalság még ma is csak az ivásnak, a kártyázásnak és a lövészenynek él. Kifejtette, hogy a nemzetgyűlésnek még sok komoly feladatot kell megoldania a felsőházi javaslat megszavazása előtt, így

az államforma kérdése is nyílt és népszavazással kell eldönteni, hogy a magyar nemzet királyságot akar-e vagy köztársaságot.

Rassay Károly, az egyesült ellenzék vezére — ezután két óras hatalmas beszédben foglalkozott a felsőházi javaslattal, amelyet három szempontból bírált: Van-e joga a jelenlegi törvényhozásnak hozzányulni a főrendiház reformjához, van-e szükség erre és helyese-e az az út, amelyet a javaslat megjelöl. Jogi érvekkel alátámasztott, erős logikával felépített beszédben bizonyította, hogy a jogi helyzet a felsőház reformjának kompetenciája tekintetében az, hogy a nemzetgyűlésnek egyformán joga van fentartani a régi főrendiházat, joga van azt a szükséghez képest reformálni, de joga van arra is, hogy a felsőház megszüntetésével átterjen végérvényesen az egykamarás rendszerre. Arra nézve, hogy szükség van-e a reformra, kifejtette, hogy

a felsőház csak akkor tölt be hivatalt, ha a nemzeti akarat érvényesítését juttatja kifejezésre.

Ennek az akaratnak kipuhatólása lehet az egyetlen cél, amely indokoltá teszi a kétkamarás rendszert. Hangsúlyozta ezután Rassay, hogy

a demokrácia és a parlamentarizmus gondolatával összeegyeztethetlen, hogy bárki is osztályérdek képviselője alapján foglalhasson helyet a törvényhozás testületében.

Ugyanúgy mint Apponyi, ő is kifogásolta, hogy az ipari munkásság, a másfél-millió embert kitevő földmunkásság, a földhérlők, a jegyzői kar, a magántisztviselők, a gyógyszerészi kar és az újságíró-társadalom nem kap képviselőt a felsőházban. Még az érdekképviselő gondolatánál is merevebb ellentétben áll azonban a demokráciával a másik két jogcím, amely helyet ad a felsőházban: **a születés és a kinevezés jogcíme.**

A magyar kormány tudatosan kényszeríti elő a Habsburg-restaurációt.

Hangsúlyozta ezután, hogy a kinevezés és a hivatal alapján való tagságot sem fogadhatja el és általában a felsőházat csak népképviselői alapon, vagyis választások útján megalakult felsőházat tudna elfogadni.

ülést tartott, amelyen a központi igazgatásról szóló törvényjavaslattal foglalkoztak. **Srskics** Milán törvényegységesítési miniszter fontos módosításokat terjesztett elő főleg az egyes hatóságok illetékességére vonatkozólag. A csütörtöki minisztertanácsban folytatni fogják a javaslat tárgyalását. A módosításról a kormány tagjai nem adtak felvilágosítást a sajtónak.

Utalt ezután Rassay az 1918-évi forradalom eseményeire és rámutatott arra, hogy

az anarchia elindulásánál az egyes emberek szerepe jelentéktelen volt, azzal az általános gyengeséggel szemben, amit a nemzet hivatalos képviselője tanúsított.

Az országot a veszélyben magára hagyó király, az önmagát felosztató és meggyilkolt vezérét említeni sem merő parlament, a lelkiismeretét kétes értelmű és értékű deklarációval megnyugtató főrendiház: ebből tevődött össze az ország hivatalos képviselője, amelynek nem volt semmiféle kapcsolata a néppel.

Meggondolatlanul ugyanazon az uton halad Magyarország ma is, mint 1918-ban

és helyzetünk sok hasonlóságot mutat az akkori helyzettel — mondotta Rassay.

Az államfő minden közjogi kapcsolatot elvesztett a nemzethez. Hét évvel ezelőtt választotta meg olyan nemzetgyűlést, amely csak a múlt emléke és erre az emlékre sokkal több követ, mint habért szórnak. Azóta kicsinyes alkalmazkodás és opportunitás megakadályozta, hogy a nemzet arra hivatott szerve alapján az államfő személyének kérdésében akaratát nyilváníthatta volna.

A nemzetgyűlést nyilvános szavazás és olyan választási technika mellett alakítják meg, amely világosan elárulja a célt, hogy nem a nemzet akaratának kipuhatólása, hanem a mindenkori kormány akaratának érvényesítése az egyetlen szempont. A felsőházi javaslat olyan testületet hív életre, amelynek a nemzet egyetemével semmiféle kapcsolata nem lesz. A magyar nemzet ma teljes közönyben trespod, de ki felel a holnapért, ki ad biztosítékot arra, hogy nem jöhet-e olyan külpolitika, gazdasági vagy szociális megrázkódtatás, amely a legnagyobb feladatot elé állítja az országot. Az ilyen válságos pillanatokban a szerencsés megoldás attól függ, hogy milyen harmónia van a nemzet és hivatalos képviselője között.

Ha nincsen meg ez a harmónia, akkor a nemzeti akarat robbanásszerűen érvényesül és elsőprű elsősorban azokat az intézményeket, amelyek életképtelenebbnek bizonyultak. Az ilyen válságot a történelemben forradalomnak hívják.

Hivatkozott beszéde befejezésén Rassay Apponyinak arra a vádjára, hogy a kormánypárt forradalmi alapon csinál reakciót. Én megfordítom ezt a vádat — mondotta a kormánypárt felé fordulva —

őnök nem forradalom alapján csinálja a reakciót, hanem a reakció alapján, annak eszközeivel, elfogultságával tudatosan vagy öntudatlanul viszik a nemzetet a forradalom veszélye felé.

Ez a legfőbb indoka annak, hogy a javaslatot nem fogadom el.

Az ellenzék percekig zugó tapssal fogadta Rassay Károly beszédét, majd az ülés véget ért. A csütörtöki ülésen Nagy Vince és Ruppert Rezső szólalnak fel. A felsőházi javaslat általános vitája még ezen a héten véget ér és valószínűleg a jövő héten befejezik már a részletes vitát is.

KISEBBSÉGI ÉLET

Elszász-Lotharingiában a francia sovinszta lapok heves polemikát kezdtek azokkal a lapokkal, melyek védelmükbe vették a német nyelv jogait. A Journal d'Alsace et Lorraine hosszabb cikket írt, melyben kifejtette azt a véleményét, hogy Poincaré alkut kezd iskolai és nyelvi kérdésben és teljesíteni fogja a németek kívánságait. A Voix d'Alsace megállapította, hogy a nemzetiségek előretörése csak veszedelmes lehet a francia népre, melynek nem szabad megengedni, hogy a németek »külön-jogokat« kapjanak. Az elszász sovinszta sajtóval szemben Poincaré viszont azon az állásponton van, hogy a kisebbségekkel ki kell békülni, bizonyítja ezt az a levél, melyet a strassburgi polgármesternek írt és amelyben elismerte az »elszász dialektus« létjogosultságát. A miniszterelnök megállapította, hogy az oktatásnak az elszász iskolák többségében és a lotharingiai iskolák egy részében két nyelvűnek kell lennie. Franciaország előtt azokban a tartományokban, amelyeket a frankfurti békeszerződés elszakított, meghagyta a népi szokásokat és a nép nyelvét. A republikánus Franciaország a maga részéről szintén ígéretet tett arra, hogy tiszteletben tartja az elszász tradíciókat és ígéretét meg fogja tartani. Franciaország sohasem gondolt arra, hogy az elszász dialektus használatát korlátozza: mindenki szabadon használhatja anyanyelvét. Fontosnak tartja Poincaré azt is, hogy a vegyes vidékeken lakó gyermekek a német nyelvben is alapos oktatásban részesüljenek. A miniszterelnök végül felhívta a strassburgi egyetem rektorát, hogy a legközelebbi pedagógiai konferencián ebben a szellemben érvényesítse befolyását.

*

Az erdélyi magyarságot napról-napra súlyosabb támadások érik az iskolafronton. Nemrégiben hetvegy magyar leány növendéket kiltottak a marosvársárhelyi református leányiskolából azzal az indoklással, hogy a növendékek tavaly állami iskolába jártak. Ezek a növendékek a múlt évben, mikor a református iskolának nem volt nyilvánossági joga, tényleg átmenetileg kénytelenek voltak állami iskolába beiratkozni. A marosvársárhelyi revizor intézkedése nem nyugszik jogalapon, mert az oktatásügyi törvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely a növendékeket saját felekezeteik iskolájának látogatásától a végzésben felhözött indokok miatt eltiltja. A másik eset Szatmáron fordult elő, ahol a református gimnáziumban beiratkozott zsidó növendékeket eltiltották az intézet látogatásától. Éppen előadás folyt a gimnáziumban, mikor a tanügyi vezérigazgatóság rendelkezéssel egy revizor jelent meg és órák közben hajtotta végre a rendelkezést. A zsidó tanulóknak össze kellett csomagolni és végleg elhagyni a református gimnáziumot. Az esetet az intézet vezetősége egyházi előjáróságának, ar. Jordan főrabbi és Fischer Mór hitközségi elnök pedig a zsidó országos irodának jelentették be.

*

A zsidó kisebbségek helyzetéről tartott érdekes előadást Berlinben Motzkin, aki résztvett a genfi kisebbségi kongresszuson. Motzkin előadásában a párisi zsidó delegáció munkájának ismertetéséből indult ki, amely testület a számos egyéb delegációk közül az egyetlen volt, amely az általános kisebbségi követelményeket proklamálta, míg a többiek részére abban az időben csak a területi szabadság nagy követelménye volt az egyetlen cél. A zsidó nemzeti fejlődés jogának kivívásával szemben a legkülönbözőbb akadályok merültek fel: elsősorban a szuverénitás fogalma, amely hosszú ideig minden, még barátságos beavatkozást is lehetetlenné tett, továbbá a történelmi materializmus teóriája, amely oka volt annak, hogy szocialista és demokratikus körökben a nemzeti eszmét szükségszerűen a reakciós törekvésekkel azonosították. Csak az osztrák szociáldemokrata párt 1899-

ben megtartott brünni országos konferenciája hozott fordulatot ebben a felvetésben. A nemzeti eszme problémájának megoldására irányuló javaslatok többnyire azt célozták, hogy minden zárt tömegben élő nemzetnek külön államot biztosítsanak. De csakhamar bebizonyosodott, hogy bármilyen igyekezettel is vonják meg az országhatárokat, az egyes nemzetek töredékei még mindig idegen államokban fognak élni és hogy ezeknek a néptöredékeknek a legnagyobb igazságtalanságokat kell elszenvedniük a nemzeti élet terén, ha csak külön védelmi intézkedések nem történnek az érdekükben. Éppen azért ma már köztudattá vált, hogy a nemzeti

gondolatot nemzetközi eszközökkel kell szabályozni. A nagy nemzetközi szervezetek a kisebbségi kérdést helyezték munkájuk középpontjába. A Népszövetség átvette a kisebbségek védelmét; emellett azonban maguk a kisebbségek is egybe tömörültek és megteremtették az európai népkisebbségek kongresszusát, amelyen husznál több nemzeti kisebbség van képviselve. Ez a kongresszus tulajdonképpen az igazi népkongresszus, amelyen az összes elnyomottak egyetlen eszme alapján tömörülnek egygyl. És talán egyuttal a legerősebb eszköz arra is, hogy zsidókat a többi népekkel mint egyenlőket az egyenlőkkel egye-

A Strossmayer-szobor leleplezésén sem a parasztpárt, sem a szokszövetség nem vesz részt

Zagrebból jelentik: A Dom szerdai számában közli a horvát parasztpárt vezetőségének kommunikéjét a Strossmayer-szobor leleplezése ügyében. A kommuniké kifejti, hogy tekintettel arra, hogy a Strossmayer-szoborbizottság a leleplezési ünnepségnek tisztára föderalisztikus és Frank-párti jellegűt ad és azon nem adott helyet a horvát nép igazi reprezentánsainak, továbbá nem hívták meg a többi szláv testvéreket, a szerbeket, szlovéneket és bolgárokat sem, ezért a pártvezetőség megmástitja korábbi határozatát és nem vesz részt a szoborleleplezésen. A pártnak november hatodikára, a szoborleleplezés előtti napra összehívott

ülését sem tartják meg az ellentétek miatt.

A lap más helyen közli, hogy Radics István a szoborleleplezés napján, november hetedikén Ogulinban tart népgyűlést.

Ljubljani jelentés szerint a jugoszláv szokszövetség központi vezetősége ugyancsak kommunikét tett közzé, amelyben közli, hogy a jugoszláv szokszövetség nem vesz részt a Strossmayer-szobor leleplezésén, mert a szoborbizottság az ünnepségnek kizárólagos horvát jellegűt ad és a többi délszláv népeket tiúntetőleg meg sem hívták.

A két kommuniké Zagrebban nagy feltűnést keltett.

Ujból kiéleződött a francia-olasz viszony

Franciaország római követe utján tiltakozik az olasz támadások ellen — Ujabb fasiszta támadások a francia határon — Folytatódnak a zavargások Olaszországban

Rómából jelentik: Olaszország egész közvéleménye még mindig a Mussolini ellen megkísérelt merénylet hatása alatt áll. A fasiszták ezuttal sokkal erősebb rendszabályokat követelnek a merénylek ellen, mint eddig és nem akarnak megszüntetni Olaszország városaiban azok a véres zavargások, amelyeket a fasiszták rendeznek.

Génuaiban a fasiszták lerombolták a szocialista lapok szerkesztőségeit és közben összeütözköztek a kivonult karabineriekkel, akik sortűzet adtak a tömegre, amelyből hárman meghaltak, többen pedig súlyosan megsebesültek. Hasonló zavargások voltak több olasz vidéki városban is.

A merényletről szóló tudósítások közül feltűnést keltett egy római lapnak az a híre, amely szerint

Mussolini azért nem sebesült meg, mert a merénylet elkövetésének ide-

Ujból elmérgesedett a francia-olasz viszony

Párisból jelentik: A ventimigliai fasiszta támadások a francia vasutasok ellen a végsőkig elkeserítette a határlomás francia vasutasait és francia határőrségét. Kedden csak nehezen lehetett már a francia vasutasokat rávenni arra, hogy a francia vasúti szerelvényt bevigyék a ventimigliai állomásra.

A Nizza melletti Bonsollel határközségben újabb összeütözközés volt az olaszok és franciák között

és a verekedésnek a rendőrség csak nehezen tudott véget vetni. Ventimigliában kedden este

a fasiszta ifjusági szervezet tagjai botokkal támadtak meg néhány francia vámhivatalnokot, majd a fasiszták tüntetést rendeztek az olasz konzulátus előtt és a menet élén nagy táblát vittek a következő felírással:

— Nizzának Olaszországhoz kell tartozni.

jében a ruhája alatt pánccélinget viselt.

A hatóságok egyébként még mindig erőlesen nyomoznak annak megállapítása érdekében, hogy a merénylet Zamboni Anteának voltak-e bűntársai.

Milanói jelentés szerint a Mussolini elleni merénylettel kapcsolatban vasárnap óta eszközölt letartóztatások száma kétezerre emelkedett.

A bolognai rendőrség messzeágazó összeesküvésnek jött a nyomára és az egyik bolognai nyomdában több ezer röpcédulát találtak a következő felírással:

A duce Bolognát nem hagyhatja el élve!

Mussolini egyébként még mindig a Forli melletti villájában tartózkodik családjá körében és csütörtökön tér vissza Rómába, ahol pénteken délelőtt ül össze a fasiszta párt főtanácsának ülése.

A francia sajtó egyelőre még mérsékelten ír az olasz határon lejátszódó eseményekről, de határozottan követeli, hogy

a francia kormány lépjen fel Rómában erőlyesen,

mert türehetetlen, hogy valahányszor Olaszországban belpolitikai zavarok vannak, ezeknek azonnal francia állampolgárok bántalmazása a következményük. A Petit Parisien szerint a Mussolini elleni merényletet követő éjszaka Rómából távirati utasítás érkezett, hogy az olasz hatóságok védjék meg a ventimigliai nemzetközi pályaudvar francia tisztviselőit, a francia vasutasokat, vámhivatalnokokat és a francia konzulátust, amiből a lap azt látja bizonyítottnak, hogy a ventimigliai támadás elő volt készítve.

A francia külügyminisztériumhoz közelálló körökben egyébként úgy tudják, hogy

a francia hatóságok erőlyes vizsgálatot indítanak a ventimigliai ese-

mények ügyében, amelynek befejeztével a római francia követ szóbeli jegyzék útján fog tiltakozni az olasz kormányánál

a franciaellenes támadások és tüntetések miatt.

A Mussolini elleni merénylet első diplomáciai eredménye, hogy

Briandnak és Mussolininek a napokban tervezett találkozása elmarad.

Félhivatalos jelentést adtak ki arról, hogy a találkozást decemberre halasztották, azonban bizonyos, hogy a találkozás végleg elmarad.

A fasiszták Párisban megalakították a latin nemzetek blokkját

A francia fasiszták kedden este az egyik cirkuszban nagy gyűlést tartottak, amelyen körülbelül nyolcezer ember vett részt. A gyűlésen az olasz és spanyol fasiszták kiküldötték útján vettek részt. A nagygyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely

kimondja a latin nemzetek blokkjának megalakítását.

Egy másik határozati javaslat a háborus adósságok rendezéséről szóló egyezmények ratifikálása ellen foglal állást. A latin államok blokkjának megalakulása élénken foglalkoztatja a francia sajtót és a lapok nagyrésze az az álláspontja, hogy ennek a blokknak a megalakítása néhány hét előtt ugyan még valószínűnek látszott, most azonban a ventimigliai események és az olasz hatóságok franciaellenes magatartása teljesen lehetetlenné teszi a latin államok blokkjának megalakítását.

Magyarok gyászünnepélye a beogradi temetőben

Megkoszorúzták a Beogradban eltemetett magyar katonák sírját

Beogradból jelentik: A Beogradban élő magyar állampolgárok halottak napján lerótták kegyeletüket azok iránt a magyar katonák iránt, akiket a háboru borzalmas vérzivatarjában Beogradban némitott el örökre a halál.

A beogradi magyar kolónia tagjai Hóry András magyar követtel az élükön halottak napján megjelentek a beogradi temetőben és megkoszorúzták az ott nyugvó magyar hősök sírjait. A kegyeletes ünnepélyen Hóry András követ rövid beszédet mondott és kezdeményezésére a beogradi magyar kolónia elhatározta, hogy a magyar katonasírokat, a melyek rendkívül elhanyagolt állapotban vannak, rendbehozatja.

Nem sztrájkolnak tovább az angol szénbányászok

A bányászok titkára sz rint a bányászok munkája romboló lesz

Londonból jelentik: Cook, a bányászszövetség főtitkára Boltonban nagy beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a bányamunkások kényszer hatása alatt talán munkába állnak, ez a munka azonban nem lesz termelő munka, hanem romboló földalatti aknamunka, amelynek az lesz az egyedüli célja, hogy olyan kedvező körülményeket teremtsen, amely mellett az angol bányamunkások a harcot a siker reményében újból megkezdhessek. A bányamunkások — mondotta Cook — ragaszkodnak áprilisi követeléseikhez és egyelőre nem adják fel a harcot s biznak abban, hogy a növekvő szénhiány végül rá fogja kényszeríteni a bányatulajdonosokat hogy a munkások követeléseit teljesítsék.

A Daily Express szerint a bányamunkások, miután nem járt sikerrel az a felszólítás, hogy más szakszervezetek segítsék őket bérmozgalmukban, hajlandóknak mutatkoznak, hogy hét és fél órai munkaidő mellett alacsonyabb bérekkel a sztrájkot abbahagyják, csupán az a kikötésük, hogy országos választott bíróságok döntsenek az esetleges bérdifferenciák ügyében.

Nyolc évre ítelték

a gyilkos bajmoki dobrovoljacot
A semmitűszék megváltoztatta a tábla
ítéletét

Noviszadról jelentik: A semmitűszék kedden tárgyalta Milosevics Jövő bajmoki dobrovoljac bűnügyét, aki az elmúlt év február 5-én revolverrel agyonlőtte Lévai István ötvennégy éves nyugalmazott csendőrt.

Milosevics Jövő 1922-ben Montenegróból Bajmokra került, ahol az agrárhivatal földet jelölt ki számára. A meggyilkolt Lévai Istvánt a kritikus napon látta először. Milosevics több ismerősével a hetivásáron volt és eközben több kocsmába tértek be. Deután félénységkor Braun Dávidné kocsmájába mentek. A dobrovoljac a kocsmában elaludt, mire a kocsmárosné többször mondta neki, hogy menjen haza és feküdjön le. Milosevics emiatt dühbe jött és szitkozódni kezdett. Ekkor lépett a kocsmába Lévai István, aki a vádlott dobrovoljac szerint azt mondta neki, hogy evesz a szerb állam. A dobrovoljac azt retelte Lévainak, hogy hazudik, mire Lévai bottal fejbevágtá Lévai felesége az arcába kapott. Többen rontottak rá és ki akarták a kocsmából tuszkolni. Dulakodtak, de közben Lévai és felesége kimentek a kocsmára udvarára. Milosevics utánuk ment, mert Lévainál volt a botja. Lévai ezt észrevette és két lépésről újra feléje sujtott, mire a dobrovoljac revolvert rántott és az abban volt mindkét töltényt kilötte. Mindkét golyó eltalálta Lévait, aki nyomban összeesett és a helyszínen meghalt.

A kihallgatott tanúk szerint Milosevics a kocsmában duhaikodott és a kocsmárosné átküldött a nyugalmazott csendőrért, hogy segítsen a garázdálkodót eltávolítani, de az, amikor Lévai felszólította, hogy menjen ki a kocsmából, botjával fejbevágtá. Amikor azután kítuszolták és az ucára tették. Milosevics betörte az ajtót, újra visszament a kocsmába és kereste Lévait, akit aztán az udvarban lelőtt. Az egyik lövés a hemlok közepébe fúródott, míg a másik a bal hónalj alatt került a volt csendőr testébe.

A szubotica törvényszék múlt évi március 10-én tárgyalta a bűnügyet és Milosevics szándékos emberölés bűntettében mondotta ki bűnösnek és tíz évi fegyházra ítélte. A bíróság az indoklásban kimondotta, hogy az erős felindulást azért nem állapította meg, mert az ok, amelyért a vádlott erős felindu-

lásba került, az ő saját cselekménye folytán állott elő. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, míg az elítelt és védője felebbeztek. A noviszadi felebbeviteli bíróság a gyilkos dobrovoljac büntetését

öt évi fegyházra szállította le. A semmitűszéken Dimsics Alekszander elnök tanácsa a büntetést nyolc évi fegyházra emelte fel. Milosevics előtt kihirdetik az ítéletet s aztán Mitrovicára szállítják.

Nádossy sulyosan megbetegedett

A volt országos főkapitány régi lábujja ujult ki a fogházban

Budapestről jelentik: A frankhamisítás miatt három és fél évi fegyházra ítelt Nádossy Imre volt országos főkapitány a Markó-uccai fogházban sulyosan megbetegedett.

Nádossy régi lábujja a hiányos táplálkozás miatt annyira elhatalmasodott, hogy pár nap óta csak öreire támaszkodva tudja napi sétáját meg-

tenni s állandóan nagy fájdalmái vannak.

A Markó-uccai fogház igazgatósága a volt országos főkapitányt betegsége való tekintettel át akarta szállítani a rabkórházba. Nádossy azonban kijelentette, hogy semmi körülmények közt sem hagyja el a Markó-uccai fogházat.

Hétszázötven vagy kétszázötven

Konfliktus a noviszadi pénzügyigazgatóság és az adó-
kivető bizottság között

Noviszadról jelentik: A pénzügyminiszter a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság előterjesztésére a jövedelmiadó kivételére Mirkovics Glisa tanár elnökletével adó-kivető bizottságot nevezett ki, amelynek tagjait a költségvetési törvény értelmében a kereskedelmi és iparkamara és a megyei főispán hozta javaslatára.

A jövedelmiadó kivető bizottságot az elmúlt hetekben — amint jelentettük — össze is hitták, de már az első ülésen mélyreható ellentétek keletkeztek a pénzügyigazgatóságnak a bizottságba delegált előadója és a bizottság tagjai között. A pénzügyigazgatóság ugyanis azt javasolta, hogy a földbirtokosok adó-alapját holdanként 750 dinár jövedelemben állapítsák meg. A bizottság tagjai — különösen az elnök — azon az állásponton volt, hogy a noviszadi földeket legfeljebb 250 dinár jövedelem után lehet megadóztatni. A két ellentétes álláspont úgy kiéleződött, hogy a bizottság tagjai és az előadó nem tudtak megegyezni és az ülés határozathozatal nélkül oszlott szét. Másnap újból összeült a bizottság és az ülésen a beogradi adóvezérigazgatóság részéről Nikolics Szevén főinspektor is résztvevett. Ez a második ülés is eredménytelenül végződött és a két ellentétes álláspontot nem lehetett áthidalni.

Nikolics Szevén főinspektor visszautazott Beogradba és jelentést tett az adóvezérigazgatóságnak, amelynek ve-

zetője, Lélita Dusan vezérigazgató felszólította a noviszadi jövedelmi-adó-kivető bizottságot és felszólította a noviszadi kereskedelmi és iparkamarát, hogy hozzon javaslatba új tagokat. A kereskedelmi és iparkamara ismételt felszólítás ellenére sem tett eleget a felhívásnak és arra az álláspontra helyezkedett, hogy az adóvezérigazgatóság döntése törvénytelen és azt megfeleltesse a pénzügyminiszterhez. Egyben felkérte a kereskedelmi minisztert, hogy járjon közbe a bizottsági javaslat elfogadása érdekében a pénzügyminiszternél. Azóta hetek teltek el és sem a kamara nem nevezett meg új tagokat, sem a miniszter nem nevezte ki az új bizottságot.

Bugarszki Tódor inspektor, helyettes pénzügyigazgató erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette:

— A költségvetési törvény 193. §-a előírja, hogy a kamarának kötelessége harminc napon belül az adó-kivető bizottság megalakítására javaslatot tenni. Ha a kamara ezen az időn belül nem tesz előterjesztést, akkor a törvény értelmében a pénzügyminiszter a kamara megkérdése nélkül a pénzügyigazgatóság javaslatára nevezheti ki a bizottság tagjait. Pillanatnyilag az a helyzet, hogy a kamara mereven megtagadta a javaslatot és várjuk pénzügyminiszter döntését. A noviszadkerületi adó-kivető bizottság már hónapok óta dolgozik öt-száz dináros földjövdelmi alapon és ha a községekben egy hold ötszáz dinár

jövdelmet hajt, nem tulzotti, ha a város szélén levő földeket hétszázötven dináros földjövdelmi után kívántuk megadóztatni. Különben is nem volt ez az utolsó szavunk és kölcsönös engedékenységkel megegyezést is lehetett volna elérni, de a bizottság makacsul ragaszkodott a kétszázötven dináros földjövdelmi alaphoz. Ezen az alapon nem lehetett tárgyalni.

Visszavették a földet

287 sztarakanizsai telepestről

Az agrárreform-miniszter jóvá-
hagyta a revíziós bizottság döntését

A Sztarakanizsán működő agrárreform-minisztériumi revíziós bizottság nemrég 287 dobrovoljacótól és telepestről megvonata a kiosztott földet. A bizottság szigorúan felülvizsgálta a dobrovoljac-telepeket annak megállapítására, hogy a kielégített földigénylők mindenben betartották-e az agrártörvény rendelkezéseit. Nagyon sok helyen különböző szabálytalanságokat talált a bizottság és ezért a törvény értelmében a dobrovoljacok és telepesek mintegy ötöd részétől elvették a földet és azokat az agrárreformminisztérium noviszadi kirendeltségének rendelkezésére bocsátotta. A telepeket hétfőn értesítették a bizottság határozatáról, amelyet a minisztérium is jóváhagyott. A rendelet nagy elkeseredést idézett elő a földtől megfosztott telepesek körében, akik kedden népes küldöttséget menesztettek Beogradba. A küldöttség tagjai felkerestek Beogradban több vajdasági radikális képviselőt, akiknek elpanaszolták sérelmüket és kérték, hogy interveniáljanak érdekükben.

A dobrovoljacokat és telepeseket, mint értesülünk, azért fosztották meg a földtől, mert 1924. év szeptember óta sem adót nem fizettek, sem nem építettek maguknak házakat. A földjükről eltávolított telepesek azzal védekeznek, hogy a földet 1924-ben bevetve kapták, ezért a termés felét a föld régi tulajdonosainak kellett átadni. Az 1925/1926. gazdasági évben több ízben sulyos elemmentáris csapás érte őket és ezért a termés minimális volt.

A bizottság ezzel szemben megállapította, hogy a telepesek egy része, akik a földet elvették, nem maguk miveltek meg a földet, hanem bérbeadták és mással műveltették meg, amiért a termés felét kapták.

A telepesek ezt tagadják és mindent elkövetnek, hogy a minisztériumi bizottság rendelkezésének felfüggesztését kieszközöljék.

Egy kritikus albumából

Irta: Baedeker

Ne akarj öregebb lenni — azaz bölcsebb — a kortársaidnál. De fiatalabb se.

Azok, akiknek szép szokásaik vannak (helyesebben: akiknek nincsenek csúf szokásaik) magasabb korban szeretetreméltóbbak lesznek, mint ifjukorukban voltak — azok pedig, akiknek kellemetlen szokásaik vannak, öregkorukban maguk is kellemetlenekké válnak. A vénülés a külső világgal tulajdonképp abban nyilvánul meg, hogy az ember mindjobban fejleszti a szokásait, a jókat és rosszakat egyaránt s hogy azok mindig jobban és feltűnőbbben látszanak meg rajtuk.

Az öregség beteggé s a betegség öreggé tesz bennünket. Ebbe bele kell nyugodni.

A fiatalság széppé s a szépség fiatallá teszi az embert. Ebbe könnyen nyugszunk bele.

Furesa. Ha az ember megöregszik, nem mondhatja, hogy ő még mindig a régi. S ha mondja, nem mond igazat.

Az öregek csinálják a legmeszezebbre szóló terveket. Az ifju megelégszik a gyönyörrel, amelyet a holnapi naptól remél s a gyermek

csak a mai nap szórakozásának tulajdonít értéket. Mentül kevesebb élnivalónk van, annál hosszabb életprogramot csinálunk.

Az öregek ragaszkodnak legszívesebben az élethez, amelyet a fiatalok olyan kevésre becsülnek.

Egy öregedő urtól kérdezte valaki:

— Érzi-e már az öregséget s az azzal járó hanyatlást?

— Még nem — felelte az. — Még mindig szeretnék meghalni.

— Nos, igen. Majd ha azon kapom magam rajta, hogy félek a haláltól, akkor tudni fogom, hogy: itt az öregség.

Papok és orvosok mindig idősebbek a koruknál, írók és művészek fiatalabbak az éveiknél.

Vannak modern öregek és vannak régiszabású fiatalok. Még az irodalomban és művészetben is.

Boldog az az öreg, aki tud haladni a korrallal s szerencsétlen az a fiatal, aki elmarad tőle.

Egy öreg urtól hallottam:

— Annyira nem vagyok öreg, hogy ne tudjam, hogy öreg vagyok.

— Hogy értsem ezt?

— Hogy is magyarázzam meg?... Ismeri X-et?

— Ismerem.

— Nos hát, lássa, ez már annyira öreg, hogy azt hiszi, hogy azt rajta senki se veszi észre. Sőt nem tartom lehetetlennek, hogy ez a körülmény az ő figyelmét is kikerülte.

Milyen kómikus, mikor az ifju ember »emlékezik« s mikor az öreg »reménykedik!«

A híres mondásnak: *senectus morbus*, az ellenkezője is igaz: *morbus senectus*.

Az öregek jobban ragaszkodnak azokhoz, akiket szeretnek, mint a fiatalok. Tudatlanul valószínűleg azért, mert érzik, hogy nemsokára bucsuzni kell tőlük.

Az öregembert, ha szerelmes lesz s azt elárulja, nem szabad kinevetni, hanem sajnálni kell, mint minden egyéb gyarlóságért, amely némelyeknél az aggságnak szomorú velejárója. Kossuth is szerelmes volt aggkorában, Goethe is érzett erotikus vonzalmakat a nyolcvan év határán fiatal nők iránt s Jókai tul a hetven esztendőn kötött szerelmi házasságot. Ha az ily szerencsétlenség jelentéktelen öregekkel történik még, az eset még tragikusabb, mert nem enyhíti azt egy zseniális egyéniségnek a kiváló érdekessége. A tragikum pedig nem nevetést provokál, hanem szánalmat. Legalább így

tanultuk a dramaturgiában...

Nincs szerencsétlenebb, mint a gyermek, amelyet nem szeretnek és nincs boldogtalanabb, mint az öreg, akit nem tisztelnek.

Az ember törmelékhalmazzá és érdekes rommá egyaránt öregedhet. Aki teheti, iparkodjon ez utóbbiá vénülni és szép öregsége lesz.

A nagyon fiatalembert még s a nagyon öreget már nem szívesen hallgatják meg. Mind a kettő akkor okos, hogyha hallgat. Az egyiknek lesz még elég alkalm, hogy beszéljen s a másik már valószínűleg eléget beszélt.

Öregek és gyermekek tudnak a legvidámabbak lenni, de a legszomorubbak is.

Az öregek, ha csak nem nagyon irigyek, szeretik a fiatalokat, mert önmagukat s a saját énjüknek régi kedves képviselőit látják bennük.

Furesa, ha az öreg ember táncol, de nem furesább, mint ha a fiatal morált prédikál.

Aki érzi, hogy öregszik, nem öregszik annyira, mint az, aki nem érzi.

Aki sokat élvezett fiatalkorában, legyen elkészülve, hogy sokat fog szenvedni öregségében.

PÁRISI POSTA

Brown ur üvölt

és a primadonna valódi könynyeket hullat a Szajna partján

Páris, október hó.

Napsugaras szerelem.

Ez volt a címe eredetileg annak a készülő filmnek, amelynek külső felvételeit most csinálja Párisban és Fontainebleau-ban a «Cameo» nevű amerikai társaság. Franciaországban azonban már hetek óta szívósan és kitartóan esik az eső. A jó amerikusok, akik főleg »természeti szépségekre« bukna, kétségbeesetten várták az özvíz végét, de annak csak nem akart végeszakadni. Noé közel sem lehetett ennyire kétségbeesve a negyvennapos eső miatt, mint Brown, a rendező.

En feltételezem erről a Brownról, hogy nem tud magyarul, ép ezért megírom róla a véleményemet. Azelőtt a régi jó időkben általában az örmestert emlegették mintaképül, ha a főkélyre emelt káromkodásról és gorombaságról, mint műfajról volt szó. De emellett a rendező mellett elbujhat a boldogult osztrák-magyar armádia legelvetemültebb zupás örmestere is. Lófejjel ver mindenkit.

Nekem most volt alkalmam először betekinteni a filmgyártás rejtelmeibe. A világért se akarom kedvét szegni a vajdasági varrólányoknak és műkedvelőknek, de csak annyit mondom, hogy inkább vagyok tányérmosogató a Beograd-étterem konyhájában, mint mozcillag Brown ur keze alatt.

A cirkuszi állatidomítók csak ostorral verik a kutyáikat. De ezek a színésznők és színészek olyan inzultusokat, olyan hecsületsértő szidalmakat állanak ki a felvételek alatt, amikért, ha pert indítanának a rendező ellen, hát Brown ur egész életén át nem győzné leülni.

Sehogysé tudom megérteni és belátni: hogy lehet egy ilyen unintelligens, bárdolatlan ember kezébe ennyi temérdek pénzt és hatalmat adni? Hogy képzelik el a modern film jövőjét, Brown urakkal az élén?

Ralph Wells (nem rokona a nagy angol írónak!) egy tehetséges fiatal, amerikai színész, aki a »Napsugaras szerelem« cimszerepét játssza. (Ennek a darabnak előreláthatólag »Szerelm az őszben« lesz a címe a végső keresztelénél, mert hisz még véledlenül sem süt benne a nap) mesélte a következőket:

— Amerikába még mindenütt facér pincérek és boltoslegények kezében van a film. A nagy rendezők, akiket Európa exportált, természetesen kivételek. Ezek ellen az úgynevezett »erélyes« rendezők ellen ma még tehetetlenek vagyunk, mert ha egy színész ellenkezni próbál, vagy felesel: már mehet is. Kapnak helyébe százat abban a pillanatban. Csak beérkezett, világhírű primadonnák és starok engedhetik meg maguknak azt a luxust, hogy egyéniséget vigyenek a játékukba. Hogy a kéziratból mit csinál mister Brown, azt láthatja. A mi tehetséges írónk azért nem dolgoznak a filmek, mert rendszerint sohasem ösmernek rá a darabjaikra, amelynek intencióit a film »törvényeire« való hivatkozással egyszerűen felrugja a rendező. Őn irhat akármit, abból a végén csak az lesz, a mit a Brown akar, a jó, a biztos, a mil-liószor bevált limonádé.

Egyébként Brown urat is meginterju-voltam. Amikor azt kérdeztem tőle, hogy milyen új tervei vannak a rendezést illetően, határozottan meg volt sértve.

— Nekem nincsenek új terveim — mondotta, — mert minden újítás számárság. A közönség csak kettőt akar: vagy nevetni, vagy sírni. Tehát adjunk neki szomorúságot és vidámságot. A közönség halálra röhög magát, ha X. urat hátharugják. Én tehát rugatok sokat. A közönség bög, ha X. haldoklik. De azért nem szabad egészen meghalni, mert akkor a közönség nincs kielégülve. A végén tehát jön a szerelem, két cvikipuszival, vagy foxtrottal. Ez a jó szűzsé uram!

Mig beszélgettünk, az idő kiderült, Brown ur rohant az embereihez és egyszerűen felharsant a kommandó:

— Hé! Hopp! Felcélhelődni a tizenheteshez!

Ez egy idill volt, amelynek a Szajna partján kellett lejátszódnia, háttérben a Notre Dameval. Általában észrevettem, hogy a rendező »eredetisége« abban nyilvánult meg: minél nagyobb esődületeket kellett az uccán és aztán a tömeget amely a filmezés láttára összeverődik, belefotografálni a darabba. Így ingyen kapott statisztériát és hozzá valódi párisit. Brown urat bizonyára ezért szere-

ti a részvénytársasága: nem költséges díszletekkel, hanem az eredeti Notre Dameval dolgozik. És hogy a boldogtalan primadonna sirva fakad a sorozatos szekaturák alatt, az nem fontos, fő, hogy a jelenet minél élethűbb legyen a nagy szerelmi kettős ízében, amikor a grófnő kijelenti, hogy a vízbe ugrik, hacsak Zork, a keményszívű lovag, meg nem bocsátja neki... stb... stb... (t. l.)

Spanyol emigránsok puccsot terveztek a diktatura ellen

Délfranciaországban letartóztatták az összeesküvő emigránsokat

Párisból jelentik: A Délfranciaországban élő spanyol emigránsok között erős mozgalom indult meg a jelenlegi spanyol uralom ellen és az emigránsok puccsra készültek. Primo de Rivera diktatúrájának megbuktatása céljából. A spanyol kormány intervenciójára a francia hatóságok a spanyol határ közelében levő Pertignauban hétfőn negyven spanyol emigránst tartóztattak le.

Kedden pedig más határmenti délfrancia községekben további tizenhét spanyol emigránst helyeztek letartóztatásba.

A forradalmi mozgalom vezére Jose Corillo volt spanyol tiszt, aki egy teljes zászlóaljat szervezett a

Primo de Rivera diktatúrájának megdöntésére.

Az emigránsok először Catalóniát akarták elfoglalni és ott a független köztársaságot kikiáltani.

Hir szerint az emigráns zászlóalj kitűnően fel van szerelve municióval is, amelyet délfranciaországi községekben rejtettek el. A mozgalom tulajdonképpen megszervezője állítólag Francesco Macia spanyol ezredes, akinek Corillo segédtsíjtje volt. Corillo is a letartóztatottak között van.

Az összeesküvők valamennyien egyforma turistaruhát és köppenyt viseltek és teljesen felszerelt katonai hátizsákjuk volt.

„Megerősíti a fasizmust minden Mussolini elleni merénylet” — mondja a beogradi olasz követ

Boдрero beogradi olasz követ Szuboticán fogadta a Bukarestbe utazó Spoleto olasz királyi herceget

Az olasz követ nyilatkozott a Bács megyei Naplónak a Mussolini elleni merényletről és Magyarország szabadkikötőjének kérdéséről

Érdekes vendégei voltak szerdán Szuboticának. Kedden este Beogradból Szuboticára érkezett Boдрero olasz meghatalmazott miniszter, Olaszország beogradi követe, de Sarno olasz követségi titkár kíséretében, hogy fogadja a Szuboticán átutazó Spoleto olasz királyi herceget. A herceg, aki az olasz királyi ukoacése, egy olasz misszió élén Romániába utazott, azonban Szuboticára való érkezése némi késést szenvedett, mert a különkocsija késéssel érkezett Posthumia határállomásra. Így a herceg csak szerdán délután félkettőkor érkezett meg Szuboticára a Simpon-expresszhez csatolt különkocsiján.

Spoleto herceget, aki Velencéből érkezett, a pályaudvaron Boдрero követ és Sarno követségi titkár fogadták. A herceg és kísérete mintegy félórán át időzött a szubotici pályaudvaron és az egész idő alatt barátságos beszélgetést folytatott Boдрero követtel és néhány percre le is szállt a különkocsiból. Az expressz két órákor folytatta útját Bukarest felé, ahol a herceg a program szerint három napot fog tölteni.

A herceg fogadtatása után a Bács megyei Napló munkatársa felkereste a Bárány-szállodában levő szállásán Boдрero olasz követet. A meghatalmazott miniszter ebédnél fogadott bennünket és lekötözött szívéllyességgel felelt a hozzá intézett kérdésekre. Boдрero követ magas, középkorú férfi és csak udvariassága árulja el benne a diplomatát, egyébként közvetlen és nyoma-sincs viselkedésében a diplomata zarkozottságának. Lehet, hogy ehhez hozzájárult az ebéd intim hangulata is, amely sokkal feszlenebbé teszi a beszélgetést és az interjú készítő újságíró előtt egyszerre világos lesz, hogy mennyivel feszlenebb és barátságosabb lehetett Briand és Stresemann thoiry-i tanácsko-

zása fehér asztal mellett, kocintgatás közben, mintha ezt a tanácskozást a riddeg zöld asztal mellett folytatták volna. Az aktualitás frissége adja az első kérdést, amit Boдрero olasz követhoz intézünk: Milyen várható külpolitikai következményei lesznek a Mussolini ellen vasárnap Bolognában megkísérelt merényletnek?

— A Mussolini miniszterelnök ellen megkísérelt újabb merényletnek — felelte Boдрero követ — egyáltalában nem lesznek politikai következményei.

Ez már a negyedik merénylet, amit ebben az évben a duce ellen megkíséreltek és a merényletek e sorozata után most már meg lehet állapítani, hogy

minden egyes merénylet, amit megkísérelnek Mussolini ellen, csak megerősíti a fasizmust Olaszországban.

— Ha a fasizmus olyan erős Olaszországban — vetettük közbe — mégis mivel magyarázza ön, hogy olyan gyakran kísérelnek meg merényletet Mussolini ellen?

— Ezt némileg érthetővé teszi — felelte pillanatnyi gondolkodás után Boдрero követ mosolyogva — az a körülmény, hogy

a fasizmus teljesen lehengette egy a szocialista, mint a kommunista mozgalmat Olaszországban, valamint a királyság régi liberális politikai rendszerének minden maradványát

és vannak még egyesek, akik ebbe nem akarnak belenyugodni. Mussolini népszerűségére azonban nem utolsó sorban jellemző, hogy a gyakori eredménytelen merényletek kapcsán az olasz nép körében mindjobban megerősödik az a hit, hogy Mussolini megsebzhetetlen. Már pedig ilyen legendászerű csodák csak népszerű emberek személyével kap-

csolatban születnek. Látja ez a mostani merénylet valamennyi közt a legesodálatosabb. Most közvetlen közelből lött rá a merénylő a miniszterelnökre és csakugyan a csodával határos, hogy a revolvergolyót a legnagyobb olasz kintűntetés, a Maurítius-rend nagykeresztje fogta fel. Ezek után igazán nem lehet csodálni, hogy az olasz nép babonásan hisz Mussolini sérthetlenségében.

Megkérdeztük ezután Boдрero olasz követet, hogy mi az álláspontja, mint Olaszország beogradi diplomáciai képviselőjének a folyamatban levő jugoszláv-magyar tárgyalásokról és különösen a Magyarország részére adandó spliti szabad kikötőről és milyen a hangulat Olaszországban e tárgyalásokkal szemben.

— Ez a kérdés nagyon egyszerű — mondotta Boдрero követ, — sokkal egyszerűbb, mint sokan hiszik.

Magyarországnak feltétlenül szüksége van a tengerhez való kijáratra és ezt egyformán belátja Jugoszlávia, csakugy, mint Olaszország. Ebben a kérdésben nem kell politikumot keresni, mint ahogy a lapok és a közönség mindenben politikát látnak. Higyje el, hogy a diplomácia ma sokkal egyszerűbb, mint hinnék és nem csinál mindentől erőszakkal politikát.

A szabadkikötő kérdése elsősorban attól függ, hogy melyik állam alkot jobb vasuti tarifát,

mert hiszen ezt a kérdést főképpen és majdnem kizárólag gazdasági szempontok figyelembevételére döntött el.

Végül azt a kérdést intéztük Boдрero követhoz, hogy milyen jelenleg a jugoszláv-olasz viszony, amire a meghatalmazott miniszter a következő választ adta:

— A két állam között most már minden függő kérdés rendezve van és nyomtatékosan hangsúlyozni kívánom, hogy Olaszország és Jugoszlávia között a viszony minden tekintetben a legjobb és legbarátságosabb

és semmi kívánni valót nem hagy hátra. A fesztelen beszélgetés során Boдрero olasz követ behatóan érdeklődött nálunk az itteni viszonyok iránt és olaszos lelkesedéssel hangsúlyozta, hogy ugy Szubotica, mint Palics-fürdő — amit dél előtt tekintett meg — nagyon megnyerte tetszését.

Boдрero beogradi olasz követ de Sarno követségi titkárral együtt a délután négy órákor induló gyorsvonattal utazott vissza Beogradba.

László Ferenc

Vagyonfelosztás

a szentai plébániák között Husz-husz láncc földet juttatnak a vagyontalan plébániáknak a felsővárosi plébánia földjéből

Szentáról jelentik: A szentai felsővárosi római katolikus hitközség egyháztanácsa a napokban tartotta ülését Sztrilics Béla országgyűlési képviselő elnöke alatt, Varga Lajos adminisztrátor, egyházi elnök ugyanis a kényes kérdésekre való tekintettel nem akart elnökölni az ülésen. A gyűlésen először azt a kérdést vitatták meg, hogyan osszák fel a felsővárosi plébánia nagy javadalmaikat azok között a hitközségek között, amelyek teljesen vagyontalanok.

A munkástelepi és kevíi hitközségnek ugyanis semmi ingatlan vagyona nincs és amíg Gözon István plébános élt, ezt a kérdést a plébános szerződésben biztosított jogainak sérelme nélkül nem lehetett rendezni. Gözon halálával megüresedett a felsővárosi plébánosi állás, felszabadult a nyolevanhat lánccot kitevő javadalom és a hitközség élni akar kegyuri jogaival.

A két javadalom nélkül álló plébánia anyagi ügyeinek rendezése a szentai katolikusok általános óhaja annál is inkább, mert ennek a kérdésnek rendezése óriási mértékben csökkentené a hitközségi adóterheket. Dr. Felsőhegyi András az egyháztanácsai ülésen indítványt nyújtott be, amelyben javasolta, hogy a munkástelepi plébániának huszonnyolc lánccot, a kevíinek pedig hu-

szonkét láncot szakítsanak ki a felsővárosi pébánia ingatlanából, amelynek még ezután is maradna negyven lánc prima szántóföldje Popovicson (Paphalmon) és a plébánia-épület üzlethelyiségeinél husz lánc föld jövedelmével felérő hársszege. Vámos János főgimnáziumi tanár azt kívánja, hogy hatvan láncot hagyjanak meg a felsővárosi plébánia számára.

Ezután ismét szóba hozta a Piac-téri romtempom ügyét és indítványozta, hogy az üzletbevételek jövedelmét a plébánia tőkésítse, hogy a csonka templom minél előbb fölépülhessen. Dr. Felsőhegyi indítványozza, hogy míg a templom fel nem épül, kápolnát létesítsenek a plébánia-épületben. Az indítványokat felterjesztették Budánovics Lajos apostoli adminisztrátorhoz, hogy a főlvetett kérdésekben direktívákat adjon a hitközségnek.

CIRKUSZ

Kisebbségi iroda

Történik Zagrebban, az ujonnan szervezett kisebbségi irodában, amely azért alakult, hogy az olaszországi szlávok elnyomatásának dokumentumait hozza nyilvánosságra.

Személyek: Az igazgató.

A panaszos.

Panaszos: Kérem, nem tudom, jó helyen járok-e? Ez volna a kisebbségi iroda, ahol kipanaszkodhatjuk magunkat.

Igazgató: Jó helyen jár, szegény fajttestvérem. Ülön le, mi meghallgatjuk a baját és igyekszünk segíteni rajta.

Panaszos: Hála Isten, hogy végre meg is hallgatják az embert... Nem volt hiába tehát a sok utiköltség. Jó, hogy eljöttem. Mert azt már nem lehet tűrni, amit velünk művelnek.

Igazgató: Nem lehet tűrni... Szegény fajttestvérem... sőt szegény fajttestvérem... Elnyomják, üldözik magukat ugy-e. Nem használhatják az anyanyelvüket. Becsülik az iskolákat.

Panaszos: Ezt már ugyahogy meg is szoktuk. Az ellen sem panaszkodunk, hogy képviselőink nincsenek. A fiaink nem tanulnak az iskolában. A mi földjeinket elveszik aratás előtt s másoknak adják oda. Ha bemegyünk a községházára, kidobnak bennünket. Ez ellen már nem is panaszkodunk.

Igazgató: Hát egyéb baj is van? Szörnyűség.

Panaszos: Van ám. Itt van mindjárt az adó. Annyit vetnek ki ránk, hogy az unokánk sem győzi kifizetni. Ha utazni akarunk, előbb megsarcolnak bennünket, s aztán nem adnak utlevelet.

Igazgató: (huzgón jegyez.) Van még más is?

Panaszos: Aki közülünk egy életet tölt el közhivatalban, azt kidobják s szaladgálhat nyugdíjért. Nem kap. Vannak olyanok, akik öt év óta éheznek, fáznak nyugdíj nélkül. Behívunk bennünket katonának. Szívesen szolgálunk s aztán kiderül, hogy nem vagyunk állampolgárok, nincs jussunk semmihez. A jegyző rajtunk keres. A komiszár minket ver. A kisbíró velünk goromba...

Igazgató (könnyezve): Melyik faluból való maga barátom? Hol történnék ezek a rettenetességek?

Panaszos: Morovicai vagyok, kérem alásan.

Igazgató: Olaszországnak melyik tartományában van az a község?

Panaszos: Nincs az Olaszországban s nem csak Morovicán van ez úgy, ahogy elpanaszolom, hanem az egész Vojvodinában.

Igazgató: Hát hol van az a Vojvodina?

Panaszos: Itt van a mi hazánkban. Bácskát és Bánátot hívják így.

Igazgató: Hja (s szó nélkül kirugja).

— dó—mi—

Wrangel elhagyta az országot

A Szuboticán átutazó tábornokot az orosz kolónia ünnepélyesen bucsuztatta

Wrangel tábornok, aki eddig Szrem-szki-Karlovcin tartózkodott, szerdán végleg eltávozott Jugoszláviából és Belgiumba utazott. A tábornok családja már régebben tartózkodik Belgiumban és Wrangel tábornok is most oda költözött. A tábornokot — mint Noviszadról jelentik — az ottani orosz kolónia küldöttsége elutazása előtt felkereste és Wrangel szívélyesen elbucsuzott híveitől.

Wrangel tábornok a Noviszad felől szerdán délután két órakor érkező vo-

nattal utazott át Szuboticán és a pályaudvaron az itteni orosz kolónia tagjai majdnem teljes számban gyülekeztek bucsuztatására. Az orosz menekültek lelkes éljenzéssel fogadták a megérkező Wrangel tábornokot, aki melegen bucsuzott itteni híveitől is. A vonat indulásáig Wrangel végig az orosz kolónia tagjai között tartózkodott, majd Budapestet át folytatva utját Belgium felé, ahol apósa brüsszeli gyárában igazgatói állást fog betölteni az ellenforradalom egykori vezére.

Amerika inni akar

Az alkoholpártiak győztek az amerikai kongresszusi választásokon

Newyorkból jelentik: Kedden folyták le az Egyesült-Államokban a kongresszusi választások. A végleges eredményekről még em érkeztek be a megbízható jeletések, a Newyork Herald szerint azonban kétségtelenül megállapítható, hogy

a választások a republikánus párt győzelmével végződtek.

A polgárság ugyszólván teljes számban eleget tett szavazási kötelességének és az urnák előtt egész nap óriási tömeg tolongott. Newyorkban újból megválasztották Smith kormányzót, aki a republikánus jelölttel szemben *témillió* szavazattal győzött.

Newyorkban fölényes győzelmet arattak az alkoholpártiak, akiknek a száma a legutóbbi választások óta fölényesen megnövekedett. Valószínű, hogy a szesztilalom ellenfeleinek kétharmad többségük lesz a prohtibi-

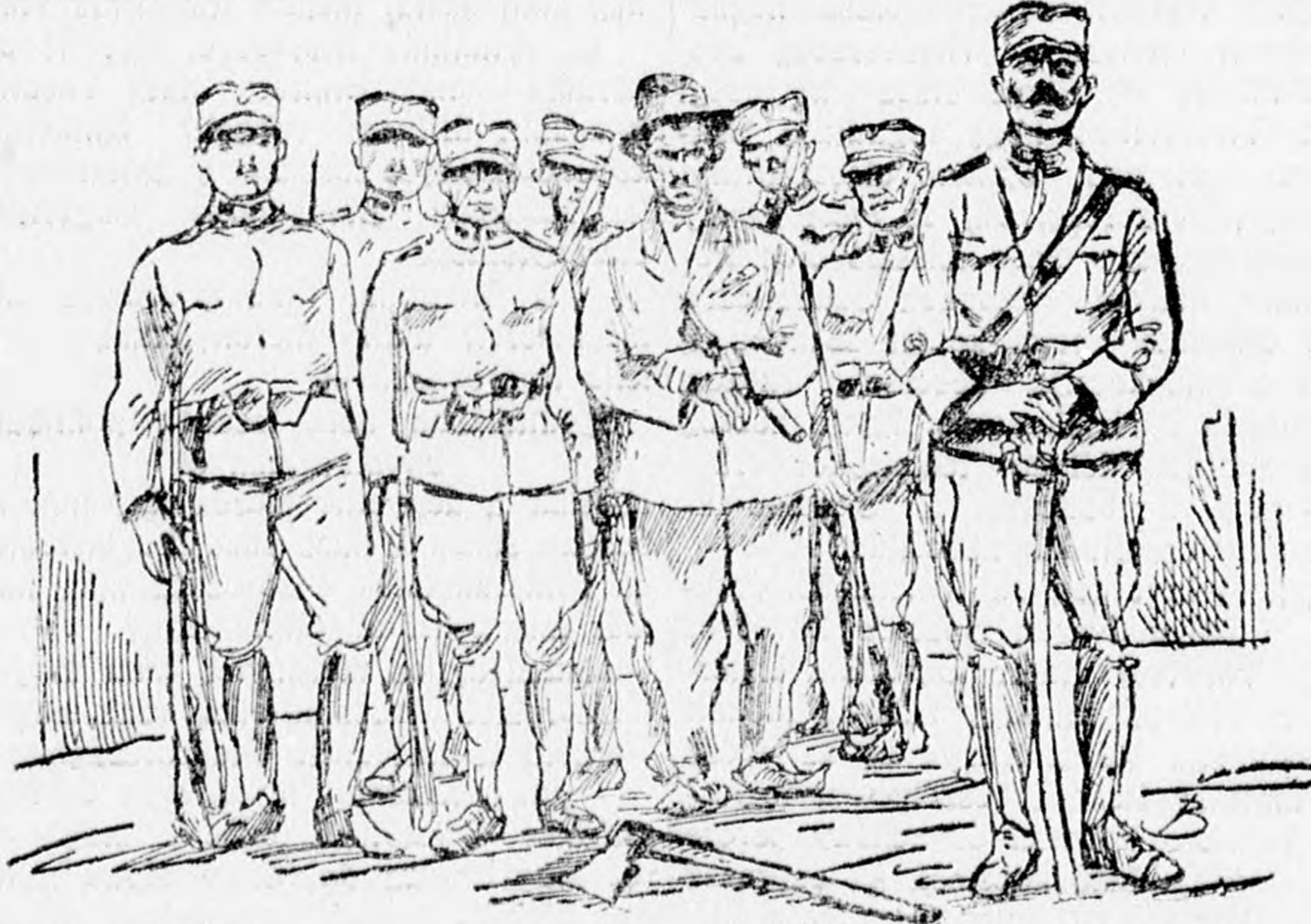
tíós párttal szemben. Massachusetts államában Fullo eddigi kormányzót újból megválasztották és vele szemben Budler szenátor, aki Coolidge elnöknek egyik legmeghittebb személyes barátja, súlyos vereséget szenvedett, bár maga Coolidge elnök feleségével együtt napok óta Massachusettsbe tartózkodott és le is szavazott Budler mellett.

A Fernbach-szállást is ki akarták rabolni a sztapári-uti gyilkosok

Brankov Zsárkó még 1918-ban megalakította rablóbandáját — A gyilkos cipészegéd még mindig tagad Büntársait esütörtökön adják át az ügyészségnek

Szomborból jelentik: A sztapári-uti rablógyilkosság ügyében a csendőrség tovább folytatja a nyomozást és ezzel párhuzamosan igyekszik Brankov Zsárkó rablóbandájának teljes hűnlajstromát összeállítani. Parsetics Péter és báty-

elkövetése után, amikor a tanyai lakosság is megmozdult, hogy segítségére legyen a csendőrségnek a gyilkosok utáni hajszában, szintén jelentkezett bátyjával együtt, a polgárőrségbe. Mind a kettőjüket felfegyverezték. Brankov Zsárkó

Parsetics Péter, a sztapári-uti rablógyilkos a csendőrök között

ja István, akiknek a kihallgatása még szerdán is tartott, a legnagyobb részletességgel mondták el, hogyan követték el a Pihenő-csárdabeli rablógyilkosságot. Beismerték azonkívül, hogy a rablóbandájuk *tizenegy tagból állott*, megnevezték a rablóbanda még szó-késben levő tagjait is, úgyhogy azok kézrekerítése már a legközelebbi napokban be fog következni. Beismerő vallomást tett negyedik társuk, Necin Szima is, míg

Brankov Zsárkó, aki lelőtte Jelasics Sztankó csárdatulajdonost, valamint Brantobranszki Tósót, mindent tagad.

Parsetics Péter szerdai kihallgatása alkalmával elmondta, hogy a gyilkosság

is résztvevett a hajszában, mint az egyik csoport vezetője. Így önmagukról teljesen elhárították a gyanút, azonkívül kitűnő alkalmuk volt, mint polgárőröknek gyanútlanul az egész vidéket kikémlelni s kipuhítani, hogy hol lehet újabb betörést, vagy rablást elkövetni. Egy alkalommal, mint polgárőrök, megfordultak a Fernbach-szálláson is. Megtudták, hogy előző napokban nagyobb mennyiségű gabonát adtak el a szállásról és a gazdag zsákmány reményében

elhatározták, hogy kirabolják a Fernbach-szállást.

Még aznap megbeszélték egymás közt a tervezett rablást,

másnap éjszaka pedig, tizenegy óra tájban megpróbálták behatolni a

szállásra.

de észrevették őket. Epp akkor vetődött arra egy nagyobb polgárőrség, amely üldözőbe is vette őket, többször utánuk löttek, de nekik sikerült elmenekülniök a kukoricásban.

A továbbiakban Parsetics Péter elmondta, hogy rablóbandájukat még 1918-ban megszervezték, azóta számtalan rablást és betörést követtek el Szomborban, Szombor tanyavidékén és a környékbeli falvakban. Azt tagadja, hogy Jelasicson és Bantobranszkin kívül mást is megöltek volna. Hasonlóan vallott a rablógyilkos bátyja, Parsetics István, valamint Necin Szima is.

A csendőrségnek az a feltevése, hogy Parsetics és Brankov Zsárkó rablóbandája követte el azt a sok rablást és büntetett Szombor környékén, amelyek tetteseit mindezekig nem sikerült kinyomozni.

A kézrekerült rablógyilkosokat esütörtökön adják át az ügyészségnek.

Az ellopott halott

Titokzatos gyilkosság Dortmundban

Dortmundból jelentik: Titokzatos gyilkosság tartja izgalomban Dortmund lakosságát.

Az elmúlt éjjel Rieve-szállóban megszállt egy hernei gazdag kereskedő fia, aki nagyobb összeget hozott magával. A kereskedő, mint utólag kiderült, a pénzt azzal adta át fiának, hogy azt fizesse be a hernei postán, a fiatalember azonban egyelőre még ki nem derített okból, a pénzzel Dortmundba utazott.

Szerda reggel a szállodai személyzet, miután többszöri kopogtatásra sem nyitott ajtót, feltörte a fiatalember szobájának ajtaját. A szobában a padló csupa vér volt és az ágy alatt egy véres borotva feküdt, a fiatalembert azonban nem találták. Teljesen érthetetlen, hogy a gyilkos hogy tudott behatolni a szállodába és miként tudta magával hurcolni a holttestet, hogy azt a szálloda személyzete észre ne vegye.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított, amely mindeddig nem vezetett eredményre.

Lesz-e kórház

a palicsi munkásszanatóriumból? Szubotica küldöttség a szociálpolitikai miniszternél

A szubotica munkásbiztosító pénztár igazgatósága már korábban elhatározta, hogy a palicsi Vermes-villában elhelyezett szanatóriumát nagy kórházzá alakítja át.

A tervezet szerint a kórházat egyelőre csak belgyógyászati és sebészeti osztállyal rendeznék be ötven beteg számára. Ez a létszám egyelőre kielégiténé a szubotica munkásbiztosító szükségletét, mert a városi közkórházban sem ápolnak állandóan ötvennél több pénztári tagot. A pénztár elnöksége az Országos Hivatalhoz intézett felterjesztésében azt is kilátásba helyezte, hogy ha a szomszédos munkásbiztosító pénztárak is hajlandók lesznek tagjaikat a palicsi kórházba beutalni, abban az esetben a kórházat százötven beteg befogadására egészíti ki és egy éven belül a szükséges építkezéseket is elvégzik.

A szociálpolitikai miniszter legutóbbi íttléte alkalmával meglátogatta a palicsi szanatóriumot és ugyanakkor kijelentette, hogy a maga részéről nem fog nehézségeket gördíteni a szanatóriumnak nyilvános jellegű kórházzá való átalakítása elé.

Ennek az ügynek a véglegzése a napokban került a szociálpolitikai miniszter elé, ahova az Országos Hivatal a pénztár iratait megküldötte. Erről tudomást szerzett a szubotica munkásbiztosító elnöksége, megbízta *Pendzsics György* elnököt, *Bojnicsi* alelnököt és *Brkics György* igazgatót, hogy azonnal utazzanak Beogradba és a szociálpolitikai miniszternél újból terjesszék elő a szubotica mukaiadó és mukaiadó érdekeltégnek egybehangzó kívánását a kórház létesítésére vonatkozólag. A küldöttség tagjai szerdán utaztak Beogradba.

HELLESENS

„RECORD“

zseblámpabattériák. Dupla ár, ötszörös tartósság. — Gyári lerakat:

Viking k. d. Zagreb

9871

Boškovičeva 46.

Vihar — árviz

Szlovéniában óriási vihar pusztított

Ljubljanából jelentik: Szlovéniában — mint a *Bácsmegyei Napló* megírta — óriási vihar pusztított, amely az eddigi becslések szerint több mint tizenöt millió dinár kárt okozott. *Moistrana* községnél a hasonnevű folyócska kiáradt és a víz elsodort több házat, valamint egy hidat. Ugyancsak elpusztított az ár egy hatalmas fűrésztelepet is, azonkívül több vízi malmot. Hrusznica községben a víz elsodorta az egész vasúti állomást és a vasúti vonal nagy részét is tönkretette.

A szlovéniai Száván keresztül vezető hídok közül csak egy maradt meg. A többit elvitte az árvíz.

A *Radovna* patak Gradje községnél kilépett a medréből. Az áradás óriási pusztítást vitt véghez. Több ház összedőlt, de emberéletben nem

esett kár.

Kokrasala községben az ár magával sodort egy autókkal megrakott autogarázst, míg *Jalovec* községnél kétezer köbméter lút vitt magával a víz.

A *Triglav*ról állandóan óriási hólavínak zullannak le, amelyek nagy pusztítást okoznak.

Oszijeki jelentés szerint a *Dráva* vízállása veszedelmesen emelkedik. Szerdán harminc centiméteres emelkedése volt. A folyó *Podgrajlje* községnél kiáradt és a község egy része víz alá került. Ha tovább tart az áradás, úgy ismét víz alá kerül az a terület, amelyet már a nyáron tönkretett az árvíz.

A hatóságok részéről minden szükséges intézkedés megtörtént a katasztrófa elhárítására.

Mussolini visszatért Rómába

Halálos ítéleteket hoznak a pármai fasiszták

Rómából jelentik: *Mussolini* szerdán délután visszaérkezett Rómába. A pályaudvaron ezrekre menő tömeg várta a miniszterelnököt és tomboló ovációkkal halmozta el.

A pályaudvarról a *Chigi*-palotába vezető utat kétös rendőrkordon zárta el és a tömegben igen sok titkosrendőr cirkált, akik még a fasisztákat is igazoltatták. A *Chigi*-palota előtti téren késő estig óriási tömeg hullámozott és szadadatlanul éltette a ducét.

A pármai fasiszta-szervezet végrehajtóbizottsága ferrarai mintára összeállította azoknak a pármai polgároknak a névsorát, akiket *Mussolini* meggyilkolása esetén nyomban ki fognak végezni.

A pártszervezet felhatalmazta a végrehajtóbizottságot, hogy a kijelölt személyeken a halálos ítélet szükség esetén haladéktalanul végrehajtsa. A végrehajtóbizottság külön titkosrendőrséget szervezett, amelynek az a feladata, hogy a pármai polgárságot megfigyelés alatt tartsa.

Bánáti rablót fogtak Szentán

Izgalmas hajszja két cigány után

Szentánról jelentik: A szentái rendőrség letartóztatott egy *Kovács* János nevű huszonkilenc éves állítólagos szubotícai cigánylegényt, aki ellen az az alapos gyanú, hogy részvett a bánáti rablásokban és betörésekben.

A fiatal cigánylegény letartóztatását izgalmas események előzték meg. *Mitrotonovics* Ljuba bánáti gátőrnél hétfőn megjelent két cigány, akik revolvérrel a kezükben kényszerítették, hogy csónakon vigye őket *Molra*. A gátőr teljesítette a cigányok parancsát, levitte őket *Molra*, ahol az ottani *Kekies*-féle vendéglőben mindhároman betértek borozni. A vendéglőben a gátőr kileste az alkalmas pillanatot, értesítette a molri rendőrséget, a cigányok azonban megneszelték a veszedelmet és hirtelen eltűntek. *Freradov* rendőrfelügyelő erre általános razzitát rendelt el, melynek során a cigányok hollétét sikerült felkutatni. *Petrovics* Gyóka molri cigány házában. A rendőrség este kilenckor be akart hatolni a házba, az ajtó azonban be volt zárva, úgyhogy egyik rendőrnek a kerítésen át kellett mászni és az elrejtett ajtót kinyitni. A két cigány, mikor meg-

tudta, hogy a rendőrség keresi, a sötétben a kerteken át elmenekültek. A rendőrök utána lőttek a menekülőknél, de a golyók nem találtak és a cigányoknak sikerült elmenekülniük. *Petrovics* Gyóka, akinél a cigányok megbújtak, őrizetbe vették.

Mitrotonovics gátőr másnap észrevette, hogy a szigeti erdőből egy cigány oson ki. Azt hitte, hogy ez a *Molon* elűnt két cigány egyik bűntársa s felszólította, hogy álljon meg. A cigány megijedt, futásnak eredt, mire a gátőr utána lőtt. A golyó szétrocsolt a menekülő ballábát, aki azonnal összeesett. A gátőr értesítette a rendőrséget, mely beszállította a cigányt Szentánra, ahol kihallgatták. *Kovács* János huszonkilenc éves szubotícai napszámosnak mondotta magát, igazolványokat azonban nem tudott felmutatni. Időközben a gátőr a szigeti erdőben három gazdátlan lovat talált, melyeket valószínűleg a cigányok hagytak vissza. A rendőrségnek az a feltevése, hogy a bánáti rablások egyik tettesét fogta el. *Kovács* egyelőre tagad és azt állítja, hogy munkát ment keresni *Bánátna*. Őrizetbe vették és beszállították

A Ráczy-bűnügy iratai a semmitőszék előtt

Az ifjú *Ráczy* György bűnügyének iratai ezidőszerint a noviszadi Semmitőszék előtt fekszenek.

A bűnügy jelenleg abban a stádiumban van, hogy *Ráczy* György a vizsgálóbíró előtt a büntető perrendtartás 29-ik szakasza alapján ügyének tárgyalására más bíróság delegálását kérte.

A magyar bünvádi perrendtartás 29-ik paragrafusa, amelynek alapján *Ráczy* György más bíróság delegálását kérte, a következőképpen intézkedik:

A királyi Kuria a felek bármelyikének indítványa alapján, vagy a bíróság előterjesztésére a koronabíró meghallgatása után az illetékes helyett hasonló

hatáskörű más bíróságot küldhet ki:

1. ha az illetékes bíróság kizárási okokból nem járhat el;

2. ha az illetékes bíróságtól, vagy az amellel közreműködésre hivatott esküdtől részrehajlatlan eljárás és határozat nem várható;

3. más bíróságot küld ki a Kuria a koronabíró indítványa alapján akkor is, ha ezt a közbéke, vagy közbiztonság érdekében szükségesnek látja.

Más bíróság delegálására irányuló kérelem előterjesztése esetén — amely a felek bármelyike részéről megtörténhet — a törvény rendelkezései szerint az iratokat a Semmitőszékhez kell felterjeszteni és a legfőbb bírói fórum dönt az előterjesz-

teft kérelem felett.

Ifjú *Ráczy* Györgyöt kedden hallgatta ki a vizsgálat ideiglenes vezetésével megbízott *Gyorgyevics* Jován dr. törvényszéki bíró, aki azonban mellőzte az érdemleges kihallgatást, miután a terhelt előterjesztette a más bíróság kirendelésére vonatkozó kérelmét. Egyben azonban elrendelte *Ráczy* György ellen az előzetes letartóztatás végzését, amely ellen *Ráczy* György felfolyamodást jelentett be.

A felfolyamodás folytán az ügy iratai a vádtanács elé kerültek, amely elutasította a felfolyamodást és vissza küldte az iratokat a vizsgálóbírónak, aki azokat, további infézkedés végett, a Semmitőszékhez terjesztette fel.

HIREK

— A király vadászatot tart *Pompeles* gróf birtokán. *Zagrebból* jelentik: *Ofelsége Alekszandár* király hétfőn gróf *Pompeles* József viniciái birtokán vadászatot tart.

— A magyar külügyminiszter a jugoszláv-magyar tárgyalásokról. *Budapestről* jelentik: A nemzetgyűlés külügyi bizottsága szerdán este ülést tartott. Az ülésen *Valkó* Lajos külügyminiszter tájékoztatta a bizottságot a külpolitikai helyzetről és a folyamatban lévő kereskedelmi tárgyalásokról. A külügyminiszter ismertette a jugoszláv-magyar tárgyalások eddigi eredményeit.

— *Bugarszki Tódor* inspektort visszahelyezték *Noviszadra*. *Noviszadról* jelentik: A pénzügyminiszter néhány hónappal ezelőtt *Bugarszki Tódor* inspektort, a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság helyettes igazgatóját a pénzügyminisztérium főszámvevőségéhez helyezte át. *Bugarszki* inspektor akkor arra kérte a pénzügyminisztert, hogy tekintsen el áthelyezésétől, amit a miniszter fel is függesztett. Szerdán érkezett meg a miniszter rendelete, amely *Bugarszki Tódor* inspektort visszahelyezi *Noviszadra* eddigi munkakörébe.

— *Uj törvényszéki jegyző*. Az igazságügyi miniszter *Spasojevics* Jelena végzett joghallgatót a szubotícai kerületi törvényszékhez jegyzővé nevezte ki. *Spasojevics* Jelena leánya *Spasojevics* Luka szubotícai katonai lelkésznek.

— *Be kell szolgáltatni a katonai fegyvereket*. *Szomborból* jelentik: A bácskai főispáni hivatal felhívást intézett a lakossághoz, hogy akinek katonai fegyver van a birtokában, november 30-ikáig szolgáltatassa be, mert aki a kitűzött határidőig nem tesz eleget a felhívásnak, büntetésben részesül.

— *Háztelkeket kapnak a szombori megyei tisztviselők*. *Szomborból* jelentik: *Szombor* város tanácsa a megyei tisztviselők részére olcsó telkeket ajánlott fel házépítés céljára. A terv szerint, a tisztviselők, a megyétől amortizációs kölcsönt is kapnának, úgyhogy az építkezések nem ütköznenek nagyobb akadályba.

— *A dárdai járás új tűzrendészeti felügyelője*. *Szomborból* jelentik: *Rajics* Szvetisláv bácskai alispán a dárdai járás új tűzrendészeti felügyelőjének *Szekerés* Sándort, a karancsi tűzoltóegyesület elnökét nevezte ki.

— *Elkészült az új kéményseprő szabályrendelet*. *Beogradból* jelentik: A kereskedelmi miniszter szerdán aláírta az új kéményseprő szabályrendeletet, amely legközelebb megjelenik a hivatalos lapban. A szabályrendelet szerint kéményseprő iparengedély kiállításához állampolgárság, kéményseprői képzettség, a katonai kötelezettség teljesítése és három évi segédi minőségben szerzett gyakorlat szükséges. Az iparengedélyeket versenytárgyalás útján lehet elnyerni. A szabályrendelet szerint négyezernél több lakosu községben havonként kell tisztítani a kéményeket, négyezernél kisebb lakosu községekben a kéménytisztítás nincs időhöz kötve. Szál-

lodák, vendéglők és éttermek minden félhónapban, gyárak és iparvállalatok minden három hónapban, állami és községi hivatalok minden hónapban kötelesek a kéményeket tisztítani.

— *A Bácsmegyei Napló* vasárnapi számában folytatja *Grób* Imre érdeklősítő cikksorozatának: *A cseka halálpincéjétől — a kényszer munkatáborig* című cikknek a közlését. A vasárnapi szám ismét 28 oldalas lesz, s minden példányhoz ingyen mellékeljük a *Filkó* és *Hubos Torta* című lapokat. Vasárnap jelenik meg a harmadik folytatása *Forró* Pál: *Lohengrin kisasszony* című érdekes regényének. Aki a regény eddigi folytatásait nem kapta volna meg, forduljon a kiadóhivatalhoz, bárkiért díjmentesen beküldjük az eddig megjelent két folytatást. Aki a regényfolytatásokat összegyűjtve beküldi, annak ugyancsak díjmentesen bekötöttük a regényt, úgy hogy teljesen ingyen kap egy bekötött könyvet.

— *Uj helyiségbe költözött a szombori munkásbiztosító pénztár*. *Szomborból* jelentik: A szombori munkásbiztosító pénztár beköltözött a *Stepa* *Stepánovics*-uton levő új helyiségébe. A pénztár ezzel egyidejűleg megnyitotta központi rendelőjét is, amely eddig alkalmas helyiség hiányában nem működhetett.

— *November 7-ikén az Orjuna tartományi gyűlést tart Noviszadon*. *Noviszadról* jelentik: Az *Orjuna* tartományi vezetősége kérvényt adott be a noviszadi rendőrséghez, amelyben november 7-ére, vasárnap délelőtt 10 órára a *Fel-szabadulás*-térre nyilvános népgyűlés engedélyezését kérte, egyben bejelentette, hogy vasárnap este a *Szlobodában* előadással kapcsolatos mulatságot kíván rendezni. *Mihaldzsics* *Sztanoje* főkapitány végzésileg értesítette a tartományi vezetőséget, hogy a városháza előtti térre rendészeti okokból nem engedélyezi a tervbevevett gyűlést, miért is felhívja a vezetőséget, hogy jelöljön meg másik helyet, ahol a gyűlést megakariák tartani, egyben terjessék be a gyűlés napirendjét, jóváhagyás végett.

— *Garázda lakók*. *Becserekéről* jelentik: A becsereki lakáshivatal lakást utalt ki *Blajnic* *Ljubica* házában *Molnár* *János*nak és *Györgynek*. Az új lakók kedden megtekintették a lakást, de kifogásolták, hogy a szobákban több ablak törött és a háziasszonyt erőlyes hangon szólították fel az ablakok kijávitására. A háziasszony nem akart eleget tenni a felszólításnak, mire egy kannával fejbe vágták, majd hasbaragtták. A garázda lakók ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— *Esküvő a Vatikánban*. *Rómából* jelentik: A keddi nap eseménye az az esküvő, amelyet *Ratti* *kisasszony*, a pápa unokahuga kötött. Az esküvői szertartást maga *XI. Pius* pápa végezte. Hivatalosak voltak a vatikáni diplomáciai kar tagjai feleségeikkel együtt. A hölgyek dekoltázs nélkül fekete ruhában tartoztak megjelenni. Az esküvői szertartás után szűkebbkörű vacsora volt a Vatikánban.

— *»A nóta vége«*. Teljes zenekarral folynak *»A nóta vége«* próbái a *Népkörben*. A darabot fényes kiállításban hozzák színre a legkiválóbb műkedvelők *Szabó* *Marci* gondos rendezésében. A pompás mejódiákat *Weisz* *Irenke* és *Kladek* *Károly* éneklék, a briliáns táncokat pedig *Schlesinger* *Illy*, *Weisz* *Irenke* és a mindig kitünő *Szabó* *Marci* viszik sikerre. Hálás szerepekhez jutnak még *Konc* *Dani*, *Török* *Manci*, *Bóres* *Mihály*, *Drahota* *Ferenc*, *Bujdosó* *Lajos* és *Gál* *Bözsike*. *»A nóta vége«* előadásaira még csak korlátozott számban kaplatók jegyek *Krecsi* könyvkereskedésében.

— *Óriási hegyomlás Fokváros közelében*. *Londonból* jelentik: *Fokvárosból* érkező jelentések szerint a *Tábla* hegy-ségben kedden óriási hegyomlás történt. A hegyomlás következtében több száz-ezer tonna szikla gördült alá. A földomlás még nem ért véget, éppen ezért a környező falvakat kiürítették. Az eddigi jelentésekből még nem lehet megállapítani, hogy a hegyomlás követelt-e emberáldozatot.

— A szentai tisztviselők továbbra is követelik a fizetéskülömbözötet. Szentáról jelentik: Szent város közgyűlése — mint ismeretes — a jogügyi bizottság javaslata alapján elutasította a kishivatalnokok, szolgák, rendőrök kérését, hogy nekik is utalják ki azt a fizetéskülömbözötet, amelyet a magasabb-rangú tisztviselők felvettek. A közgyűlés ugyanekkor azt is elhatározta, hogy a főbb tisztviselőknek folyósított 582.000 dinárt is visszaköveteli. A tűzoltók, rendőrök, ápolók és mindazok a kisebb fizetésű városi tisztviselők, akik elestek a kétévi fizetéskülömbözötetől, sérelmesnek tartják a város határozatát és azt megfélembítették a vármegyéhez és elhatározták, hogy szükség esetén egészen az államtanácsig viszik ügyüket.

— A noviszadi híd építése. Noviszadról jelentik: A közúti híd noviszadi szárnyának a hidpillérré való feltöltése szerdáiig befejeződik és a hidépítő vállalat még e héten eltávolítja a hidfőnél elhelyezett gépeit és szerszámaikat, úgyhogy a híd helye felszabadul és a város hétfőn, november 8-ikán megkezdheti a hidhoz vezető új Mária-ut és a dunai rakpart feltöltési munkálatait. A városi mérnöki hivatal sürgős előterjesztést tett a kiszélesített városi tanácsnak, hogy a Mária-ut főterei torkolatában álló Kron-házat már decemberben bontsák le, mert a ház alatt levő mély pincék feltöltése huzamosabb időt vesz igénybe. A legközelebbi közgyűlés dönt az előterjesztés felett.

— A kutba zuhan. Noviszadról jelentik: Reislinger Ádám munkás Ilokon Stern Mózes udvarában a nyitott kutból vizet akart meríteni, de elvesztette egyensúlyát és fejével lefelé beleesett a kutba. Amikor kihúzták, már halott volt.

— Tűz Kulpinban. Kulpinról jelentik: Csütörtökön este 10 órakor Kulpintól 6 kilométerre, néhány lépésre a kulpini kendergyártól kigyulladt egy nagy kazal kender, amely a nagy szélben komolyan veszélyeztette a kendergyár épületét, amikor a megérkezett bulkeszi tűzoltóság a tüzet lokalizálta. A kár így is 12.000 dinár. A tűz valószínűleg a kendergyár kéményéből kipattant szikrától támadt. A kár biztosítás után megtérül.

— Nem állapítottak meg pénztárhíányt a franzföldi evangélikus egyházközségnél. A *Bácsmegyei Napló* október 10-iki számában »Súlyos szabálytalanság a franzföldi evangélikus hitközségi pénztár körül« címen pancsevői tudósítás alapján cikket közölt, amelyre most a következő helyreigazítás érkezett: A cikkben közölt vádak a franzföldi evangélikus egyházközség és Merni Rudolf evangélikus lelkész elszámolására vonatkozólag nem felelnek meg a valóságnak, mert a lefolytatott bírói vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy semmiféle pénztári hiány nem volt. Az ügyből kifolyólag Merni Rudolf lelkész és az egyházközség a feljelentő Rehmán Jakab ellen rágalmazásért pert indítottak és a per folyamatban van. Ugyanez ügyből kifolyólag, a pancsevői államügyész feljelentésére hatóság megsértése miatt eljárás folyik Rehmán Jakab ellen, aki ezért nyolc napig vizsgálati fogságban is volt. Az egyházközség és a lelkész ellen indult eljárást és vizsgálatot pedig a pancsevői ügyészség 2196/926. számú végzésével jogerősen megszüntették.

— Kétévre ítelt mágnesolvaj. Noviszadról jelentik: Szablyár Péter és Tatics Szlávko noviszadi munkások múlt évi november 15-ikén a Petár királycsatornán Gosztojics Tósz motorosonakából kilopták a mágneset és azt Fürsztner József sofförnek adták el. A noviszadi törvényszék Szablyárt négy havi fogházra és öt évi hivatalvesztésre, Taticsot három és fél évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre, Fürsztnert orgazdaságért ezer dinár pénzbüntetésre ítélte. A felelősségi bíróság Tatics büntetését leszállította két évi fogházra, a többiek büntetését helybenhagyta. Az elítéltek semmisségi panaszt jelentettek be.

— Nemzetközi konferencia a leánykereskedelem ellen. Londonból jelentik: A jövő év júniusában nemzetközi konferencia lesz Londonban a leánykereskedelem leküzdésére. A különböző államoknak a leánykereskedelem ellen alakult egyesületei nemrégiben előkészítő konferenciát tartottak Kopenhágában. Az előkészítő konferencián az egyes államok delegátusai jelentéseket terjesztettek elő, amelyek alapján megállapítható, hogy a leánykereskedelem főként Csehszlovákiában, Romániában, Lettországon és Litvániában virágzik. A londoni konferencia fel fogja hívni a Népszövetséget, hogy az összes országokban érvényesítse befolyását az örömházak bezárása és annak érdekében, hogy a kormányok segítsék elő az elesélt leányok visszatérését a polgári társadalomba. A kongresszus foglalkozni fog a női rendőrség létesítésének problémájával, valamint a pornográfia és az alkohol elleni küzdelemmel.

— Vrsacón elkészültek az uccák kövezésével. Vrsacról jelentik: A város az uccák újrakövezésével elkészült. A főbb uccák aszfaltburkolatot kaptak, míg a kevésbé forgalmasabb uccákat bazalttal kövezték ki.

— A noviszadi zeneegylet közgyűlése. Noviszadról jelentik: A noviszadi zeneegylet hétfőn este tartotta évi rendes közgyűlését a szerb olvasókör helyiségeiben. A közgyűlésen dr. Mocs Sándorné alelnök elnökölt. Popovics Sztevan lelkész előterjesztette a titkári jelentést. Budics Sztevan a pénztári jelentést és Pavlovics Misa a felügyelőbizottság jelentését. Elnökké Popovics Sztevan lelkész, díszelnökké dr. Hadzsi Kosztát, alelnökké dr. Mocs Sándornét, titkárrá Klein Alekszát választották meg. A választmány tagjai lettek Bersec Gyula, Budics Sztevan, Veszelinovics Pája, Veszelinovics Zsika, Grizold Henrik, Hájós Géza, Jovánovics Zdravko, Silics Zora és Akszamovics Zora. A felügyelőbizottság tagjai lettek: Pavlovics Misa (elnök), Subert Márton és Filipán Péter.

— Hangverseny Sztara-Moravicán. A sztara-moravicai hadirokkantak folyó hó 6-án este 8 órakor a szubotici munkás-dalárda vendégszereplése mellett hangversenyt rendeznek Farkas Béla vendéglőjében. A hangverseny iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg.

— Szerelők szervezkedése. Noviszadról jelentik: A noviszadi ipartestület fenhatósága alatt, mint az ipartestület szekciója megalakult a noviszadi villa-mos- és vízvezetési szerelők szakosztálya. Elnökké: Locker Vilmost, alelnökké: dr. Morgenstern Jákót választották meg. Egyelőre tizenhat szerelő csatlakozott a szervezkedési mozgalomhoz.

— Szuboticiai betörők bűnügye a felelősségi bíróság előtt. Noviszadról jelentik: Zakalics Lajcsó, Szendi István és Szendi József szuboticiai napszámok a múlt évben Szuboticián több betörést követtek el. Zakalics Prokesch szuboticiai borbélyüzletébe betört és onnan öt borotvát, két hajvágógépet, egy ollót és egyéb borbélyfelszerelést lopott el. Később Repics Nikola szubotici lakos pincéjéből harmincnégy rud szálmit, nagyobb mennyiségű bort, hat asztalterítőt lopott, azonkívül a Szendi-fivérekkel együtt Szuboticián még más betöréseket is követett el. A szuboticiai törvényszék március 18-ikán Zakalics Lajcsót négy évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre, Szendi Istvánt három évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre és Szendi Józsefet hat havi fogházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte. A noviszadi felelősségi bíróság szerdán helybenhagyta mind a három ítéletet.

— Sanghaiban drótsövény védi az európai negyedet. Londonból jelentik: Vu-Pej-Fu kisebb csapattal megtámadta a kantoniakat, akik azonban visszaverték. Sanghaiban nagy izgalom uralkodik. A rendőrség az összes munkásszervezeteket felfüggesztette. Az európai negyedetek acéldróttal vették körül. A kínaiak Ljuyang városból harminc külföldit kiűzték.

— Bemutatóest a Népkörben. A Népkör vigalmi bizottsága november 11-én csütörtökön este mutatja be Szántó Róbert »Mária Magdolna«, »A király büne« és »Az utolsó óra« című három egyfelvonásosát. A felvonások közt művészinek és szavaltatok töltik be. Közreműködnek Szántó Róbertné, Rackó Ilus, Tolnay Vilmosné és mások. Jegyek 20, 15 és 10 dinárért elővételben kaphatók a Népkörben, Filoy Jenőnél és Kun-Szabó Mihálynál.

— Beogradban ellopták az amerikai milliárdos leány briliánsait. Beogradból jelentik: Az utóbbi hetekben sokat foglalkoztatja a sajtót Durics Bozsidar külügyminiszeri osztályfőnök regényes szerelmi története. Az osztályfőnök ugyanis attasé volt a washingtoni SHS követségen. Itt megismerkedett a milliárdos sonka-hercegné leányával, aki beleszeretett a jugoszláv diplomatába és amikor Durics visszajött Beogradba, a leány utánaszkótt és a fiatalok eljegyezték egymást. Durics most feljelentést tett az Uprava Gradán, hogy lakásáról ellopták menyasszonyának négy nagyértékű briliánsdobozját. A tolvajok kézrekerítésére megindították a nyomozást.

— Gyilkosság a kocsmában. Noviszadról jelentik: A szerémségi Sarengrad községben hétfő éjjel a Letinszki Fránjóféle vendéglőben Dir Markó és Neumovics Zsarkó sarengradi napszámok együtt boroztak és borközi állapotban összeveszttek. Neumovics Zsarkó kést rántott és előbb Dir lábába szurt, majd szívébe mártotta a kést. Dir nyomban meghalt. Neumovicsot letartóztatták és beszállították a szremszki-mitrovicai ügyészség fogházába.

— Kocsmái verekedésért másfél évi fogház. Noviszadról jelentik: A szombori törvényszék súlyos testi sértésért másfél évi fogházra ítélte Kasovszki Jakim bácskeresztúri napszámot és hat havi fogházra Hudák Sztevan bácskeresztúri napszámot, mert múlt évi szeptember 13-ikán egy bácskeresztúri kocsmában összeverekedtek, miközben Hudák egy söröskorsóval fejbevágtatta Kasovszkit, aki viszont több helyen késsel megszurta Hudakot. A felelősségi bíróság szerdán helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

— A zsabálji kommunista-perben a főügyész visszavonta felelősségét. Noviszadról jelentik: Divics Sztevan zsabálji földműves és Etinszki Zsarkó zsabálji szőlőgyártó 1924 augusztus 25-ikén éjjel Zsabaljon teleragasztották az épületeket kommunista falragaszokkal, amiért a noviszadi törvényszék mindegyiküket az államvédelmi törvény értelmében két-két évi fogházra ítélte. A noviszadi felelősségi bíróság Gyurgyevtanácsa szerdán tárgyalta a bűnügyet. Jocić Milorád dr. főállamügyész a tárgyaláson visszavonta az ügyész felelősségét, mire a bíróság az íratokat visszaküldte a törvényszékhez, mert az ítélet jogerőssé vált.

— Az izraelita Népkönyha vezetősége kéri a nemes szívű háziasszonyokat, hogy téli zöldség, főzések bevásárlásaik közben a Népkönyha részére is juttassanak valamit. A küldeményeket köszönettel átveszi a Népkönyha, Zrinjski trg.

— Baltával szétverte ellensége fejét. Noviszadról jelentik: A szerémségi Susseken Zsivanovics Zsiván és Sztevan haragosai voltak Popadics Sztanoje halásznak. Kedd éjjel a Zsivanovics-fivérek meglesték ellenségüket egy uccsarkon és amikor az a sötét uccán gyanútlanul befordult, baltákkal nekiestek és addig ütötték, míg agyveleje ki nem loccsant. A két Zsivanovicsot a csendőrség még kedd éjjel letartóztatta és átadta a mitrovicai ügyészségnek.

— Levessel leforrázta magát és meghalt. Noviszadról jelentik: Nadaska Jelena másfél éves kisleány ebéd közben magára öntötte a forró levest. A kisleányt bevitték a kórházba, ahol hétfőn délelőtt égési sebeibe belehalt. A szülők élen gondatlanság miatt eljárást indítottak.

— Előléptetések és nyugdíjazások a noviszadi pénzügyigazgatóságnál. Noviszadról jelentik: A pénzügyminiszter Szávić Sztoján pénzügyigazgatósági titkárt, a noviszadi városi adókövetőbizottság előadója a noviszadi pénzügyigazgatósághoz inspektorrá, Sesics Koszta pénzügyigazgatósági főpénztárnokot ugyancsak inspektorrá nevezte ki. Quittner Lajos főpénztárnokot harminnyolc évi és Horák Lajos adófőtisztet huszonhat évi szolgálat után nyugdíjazták.

— Halálozás. November 1-én 79 éves korában elhunyt Szuboticián özvegy Kriszthaber Morné. Az elhunyt matrónt, akinek nagy és előkelő rokonsága van, kedden délután temették el nagy részvét mellett.

— Eltűnt ezer dinár. Noviszadról jelentik: Gavrics Milivoj vaskereskedőseged a vasuti sétányon levő Szolun vendéglőben számláját ki akarta fizetni és egy ezerdináros bankjegyet adott át Schvanda István pincérnek, aki viszont Dobroszavlyevics Szevant küldötte el a pénzt felváltani. Dobroszavlyevics azonban nem jött többé vissza, hanem megszökött az ezerdinárossal.

Tudja-e, kik a RONGYOSOK, csütörtöktől vasárnapig a Narodni-moziban? Csontos Gyula és Bajor Gizi!!

— Szerencsétlenség a vasuti átjárónál. Szentáról jelentik: Vasárnap délután súlyos szerencsétlenség történt Szentán az egyik vasuti átjárónál. Gere Péter Ferenc hatvankétéves szentai gazdálkodó a csantaviri vásárra igyekezett kocsiján. A vasuti átjárónál ki akarta kerülni a közvetlen előtte haladó autót, de a kocsikerék a sínek közé szorult. A lovak nagy lendülettel kirántották a kocsit a sínek közül, mire Gere kiesett a kocsiból és a kerekek alá került, amelyek eltörték a hátgerincét. Késő este akadtak rá. Lakására szállították, az orvosok szerint azonban kevés remény van a felgyógyulásához.

— Orvosi hírek. Dr. Gál Imre fogorvos specialista berlini tanulmányutjáról visszaérkezett és rendeléseit Szomborban Kralj Alekszandra ulica (Főucca) 20. megkezdte.

— Orvosi hír. Dr. Marton Sándor orvos rendeléseit november elsején Malidjioson megkezdte.

Mi vagyunk a RONGYOSOK, csütörtöktől vasárnapig a Narodni-moziban. Csontos és Bajor.

Kraljevbregei pezsgő a vezető márkák

Az idei szezon első elegáns bálját a szuboticiai vivóklub rendezte november 30-ikán a Bárány-szálló helyiségeiben. A meghívók a napokban küldik szét.

BI-OXYNE 3 N. PIG FEHÉR FOGAK FOGPOR, KENŐCS SZAPPA

Elvesztett 2000 dinárt (2 darab ezer dinárt) szerdán délelőtt 9 órakor a tejszalon keresztül menve egy szegény hivatalnokleány. Ha a megtaláló oly becsületes és behozza a kiadóhivatalba, ötszáz dinárt megtarthat magának.

Takarékoskodhat télen is a fával. ha »Zephir«-kályhát használ lakásában. Kapható Bärzel vaskereskedésben Subotica. Telefon 123.

FIAT

autotulajdonosok

Minden Fiatpushoz minden alkatrész raktáron és gyári eredeti árért azonnal szállítható.

„Automobilia“ Fiat garage SUBOTICA, I. Skadarska 7. Telefon 151. 4 és 6 ülésű összes Fiat típusok állandó raktáron.

SPORT

Drákói ítélet

A V. S. C. ebben a bajnoki évben nem rendezhet bajnoki mérkőzést

A szuboticei alszövetség igazgatótanácsa meghozta ítéletét a VSC ellen, mely szerint: a vrbászi egyesület ebben a bajnoki évben saját pályáján nem rendezhet bajnoki mérkőzést. Az ítélet olyan drákói szigorúsággal bünteti a VSC-t, mely sportkörökben egyáltalán nem talált helyeslésre, mert nyilvánvaló, hogy a vrbászi pályaválasztása alapjaiban rendíti meg a törekvő és áldozatkész vidéki egyesületet. A bajnoki mérkőzések bevételei nélkül a VSC teljes csődbe jut: elveszti anyagi bázisát és ezzel egyidejűleg szétzúllik fejlődésnek induló futballsportja. Az alszövetség az ítélet meghozatalánál nem vette figyelembe azt a kötelességét, hogy elsősorban segítenie és nem szétzúllasztani kell a vidék futballmozgalmát. Az ilyen büntetést nem érdemli meg az a VSC, mely — akár milyen bajokkal és botrányokkal — de mégis csak komolyan dolgozott a vajdasági sportélet fellendítésén és megerősítésén.

Az ítélet szerint a VSC azonkívül, hogy otthon nem rendezhet bajnoki mérkőzést, nem rendezhet Sztariszvácon és Kulán sem. Az ítéletet az igazgatótanács ülésén nagy vita előzte meg. Szegedinszki Nesztor azt indítványozta, hogy csak ezeröttszáz dinár pénzbírsággal sújtsák a VSC-t, ezt az indítványt azonban hosszabb vita után leszavazták. A VSC az ítéletet bizonyára megfélebbzi és nincs kizárva az sem, hogy az ítéletet a JNS enyhíteni fogja.

A vrbászi közönség is okulhat ebből az ítéletből és beláthatja, hogy a túlzott agresszivitás és fanatizmus csak akadályozza a honi csapat fejlődését.

Vasárnapi sportprogram

Még tíz bajnoki mérkőzést kell lejátszani a suboticei kerületben

A szuboticei bajnokság őszi fordulója a befejezéshez közeledik. Összesen még tíz bajnoki mérkőzés van hátra, amelyek közül vasárnap három mérkőzés lesz. A hátralevő meccsek eredményei nagyobb változást már nem fognak okozni a bajnoki táblázaton. A Sand, amely az első helyen áll, még az SzMTC-vel és a ZsAK-kal játszik és előreláthatólag mindkét mérkőzést megnyeri és így veretlenül, mindössze egy döntetlen eredménnyel marad meg az első helyen. A Bácskának szintén két mérkőzést kell lejátszania: ellenfelei a Szentai AC, valamint a Kulai SC, melyek ellen favoritként indul, úgy hogy a szezon három pont veszteséggel a második helyen fejezi be. A harmadik helyet valószínűleg a Szombori Sport szerzi meg. Két mérkőzése van hátra, a Szuboticei Sport és a Kulai SC ellen. A negyedik hely a ZsAK-é lesz, miután még csak egy mérkőzése van hátra a Sanddal. Az ötödik helynek több aspiránsa van. A legkomolyabb jelöltje az Amateur, amelynek még a VSC-vel, az SzMTC-vel és a Kulai SC-vel kell mérkőznie. Ha a három mérkőzésen csak négy pontot szed össze, ami valószínű is, úgy övé az ötödik hely. A hatodik helyet a Szentai AC fogja előreláthatólag megszerezni. A Bácska és az Amateur ellen kell még játszania, a két mérkőzésen legalább egy pontot fog szerezni. A hetedik és nyolcadik helyen a Szuboticei Sport az SzMTC-vel fog osztózni. A Suboticei Sportnak két meccse van hátra, az SzMTC és a Szombori Sport ellen. A legrosszabb esetben legalább egy pontot fog szerezni. Ugyanígy eséllyel indul az SzMTC is, amelynek hátralevő ellenfelei a Sand, a Szuboticei Sport és az Amateur. A kilencedik hely a VSC-é marad, még az esetben is, ha Kula véletlenül szerez is egy pontot hátralevő mérkőzésein. Kulának a Bácskával és az Amateurrel kell játszania, amelyekből egy pontnál többet nehezen ragadhat el.

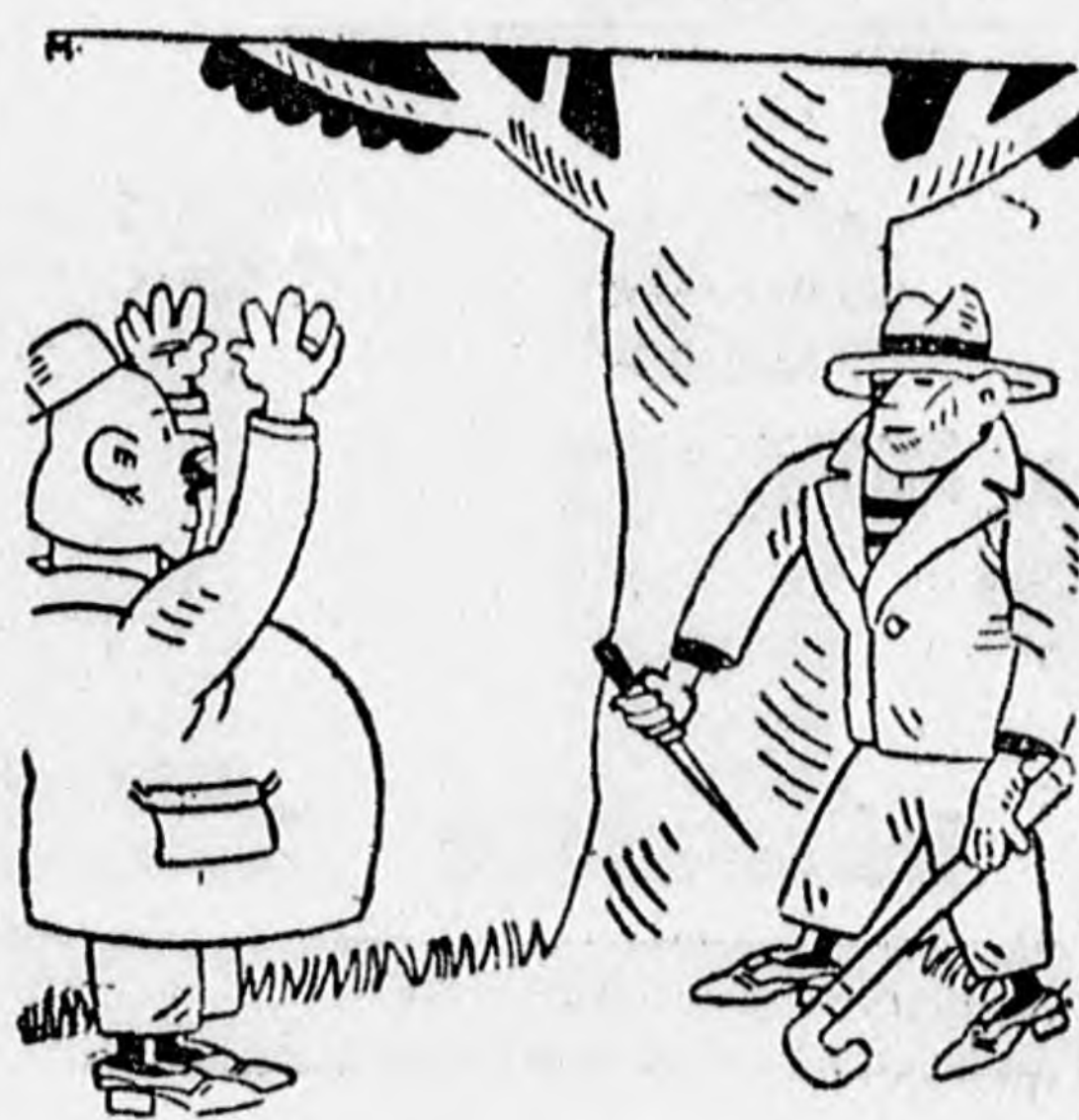
A vasárnapi program legérdekesebb mérkőzését Szubotícán játsszák le a Sand és az SzMTC. A Sand favoritként indul ugyan, de a feljavult vasas csapat nehéz munkát fog adni ellenfelének. A Sand minimális gólaránya győzelmét remélhet. A mérkőzést a Bácska-pályán játsszák le.

Szomborban a Szombori Sport a Kulai SC csapatát látja vendégül. A mérkőzést Szombor nyeri meg két-három gólkülönbséggel.

A VSC az Amateurral játszik. Az Amateur, bárhol játsszák le a mérkőzést, biztosan verni fogja ellenfelét.

A ZsAK közgyűlése. A szuboticei ZsAK november 7-ikén délelőtt 9 órakor tartja évi rendes közgyűlését a vasuti iskola helyiségében. A vezetőség ez uton kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a közgyűlésen.

KINTORNA

— Pénzt vagy életet,
— Mit ér ma az élet pénz nélkül?

Két tőzsdeügynök beszélget:
— Hallja, egyet nem értek.
— Mit?
— Miért nem megy maga Charlestont tanítani?
— Miért mennék?
— Mert magának egy egyenes lépése sincs.

— Mama, te a kivágott ruhádban olyan vagy mint egy jó költségvetés.
— Na?
— Felesleget mutatsz ki...

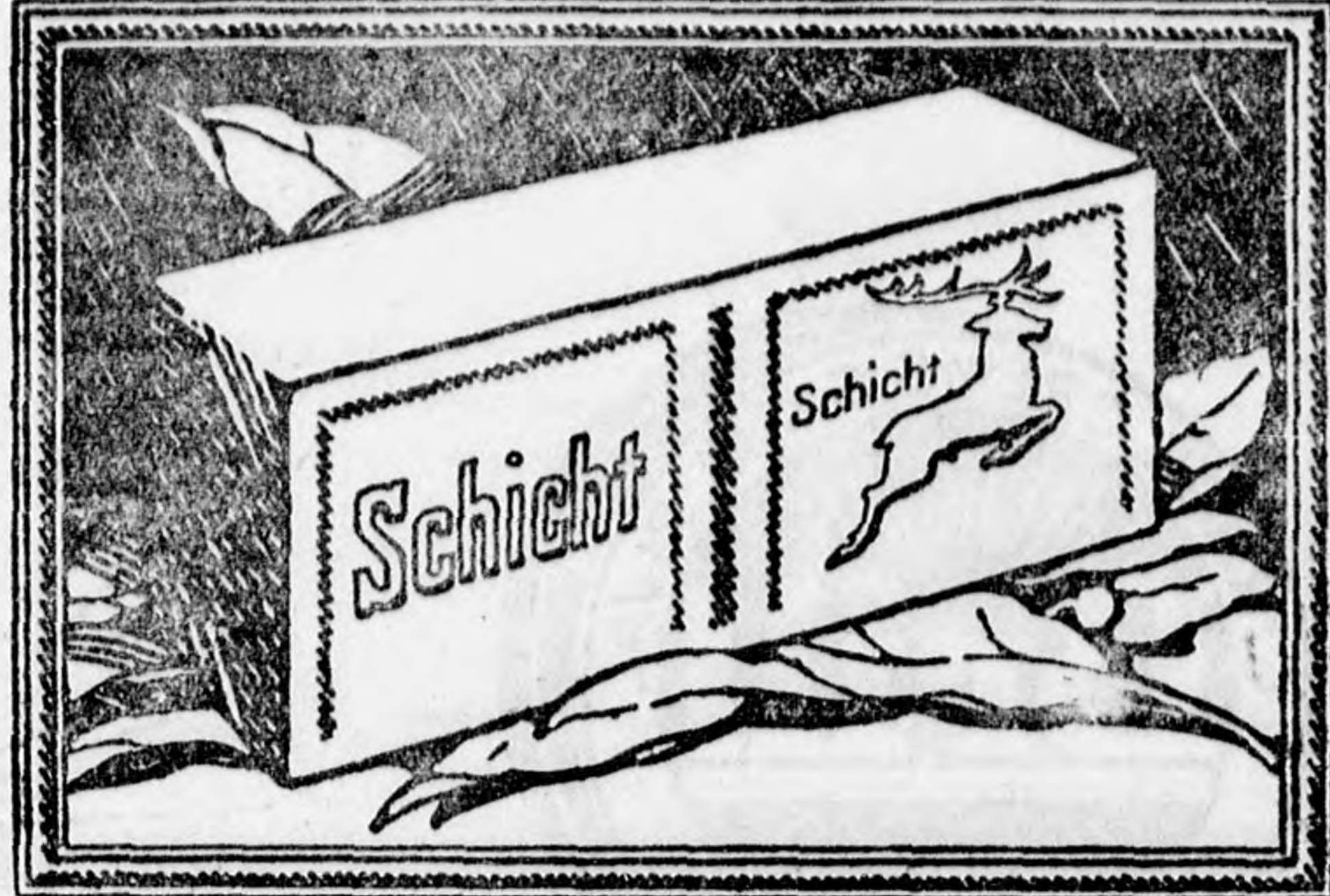
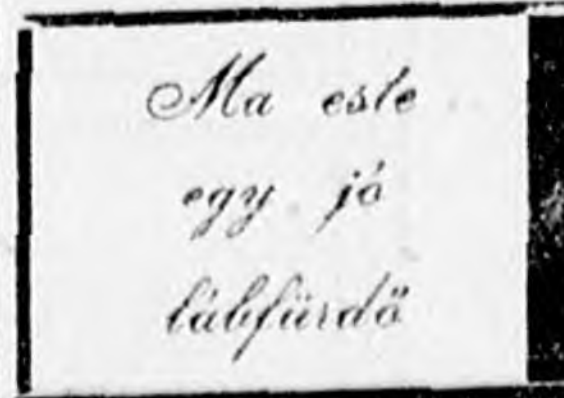
A kereskedő nagybeteg és az orvos szigorú diétát rendelt számára:
— Étkezés kétszer naponta, könnyű főzelékfélékből, a hus élvezetétől pedig teljesen eltiltom.

Három nap múlva újra beállít a doktor, megvizsgálja a kereskedőt s miután állapota rosszabbodott, megkérdezi:

— Mondja, betartja maga az én előírásaimat?
— Ugyan kérem — feleli a beteg — majd bolond vagyok éhen halni, hogy néhány évvel tovább éljek.

Ha fáj a lába, vegyen ma este egy jó evőkanállal a Szent Rókus lábsóból és oldja fel egy lavór meglehetősen meleg vízben; áztassa a szenvedő lábát vagy tíz percig. Ezen oxigéndús fürdő egy csapásra megszünteti a fagyásokat, feltöréseket, égető érzéseket, a fájdalmas, melyeket a szűk és új cipő okoz. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyűk-szemeket és borkeményedéseket annyira, hogy azok kés vagy beretva nélkül eltávolíthatók.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Egy nagy csomag ára használati utasítással 16 dinár. Ha nem kapná valahol, úgy forduljon az SHS királyság területére jogosított képviselőhöz: Nada Drogeria Subotica, Karagyorgyev trg 3. 10002

Mintaképe minden szappannak

a Schicht - Szarvas - szappan.

Évtizedek óta igyekeznek az összes szappangyártók a Schichtszappan jóságát utólni.

Dicsérni akarja egy szappangyártó vagy kereskedő a maga szappanját különösen, akkor azzal jelöli meg, hogy „olyan jó mint a valódi Schichtszappan”. Amire Önnek szüksége van, az nem az olyan jó mint, hanem Önnek a legjobb kell!

Schicht-szappan amely csakis a szarvas-jeggyel valódi.

TŐZSDE

Zürich, nov. 3. Zárlat: Beograd 9.15, Páris 16.525, London 25.13 háromnyolcad, Newyork 518 ötnyolcad, Brüsszel 52 egynyolcad, Milanó 22.10, Amszterdam 207.40, Berlin 123.30, Bécs 73.30, Szófia 3.75, Prága 15.325, Varsó 57.5, Budapest 72.65, Bukarest 2.90.

Zagreb, nov. 3. Zárlat: Páris 182—184, London 274.54—275.34, Newyork 56.58—56.78, Milanó 274.54—275.34, Amszterdam 2273, Berlin 13.4750—13.5050, Bécs 798.50—801.50, Prága 167.60—168.40, Zürich 1092.75—1095.75.

Beograd, nov. 3. Zárlat: London 274, Newyork 56.63, Genf 1094.25, Milanó 244.50, Amszterdam 27.72, Berlin 13.47, Bécs 799, Prága 167.50, Budapest 796.

Szentai gabonaárak, nov. 3. A szerdai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 280 dinár. Ótengeri 150—155 dinár. Csöves tengeri 80—82.50 dinár. Ujtengeri téli szállításra 115—120 dinár ab vasut. Tavaszai szállításra 135—137.50 dinár ab hajó. Rozs 185—190 dinár. Takarmányárpa 130—132.50 dinár. Sörárpa 147.50—150 dinár. Zab 130—132.50 dinár. Óbab 115—120 dinár. Ujbab 140—145 dinár. Köles 150 dinár. Muharmag 120—130 dinár. Heremag 2600—2640 dinár. Mák 2470—2500 dinár. Irányzat: lanyha. Kínálat: csekély. Kereslet: csökkent.

Noviszdai terménytőzsde, nov. 3. Buza 3 vagon bácskai 75-ös 282.50—283 dinár, 2 vagon bácskai 76-os 287.50 dinár. Zab bácskai, bánáti 150 dinár. Tengeri 10 vagon szerémségi új 150 dinár, 1 vagon szerémségi új 135 dinár, 2 vagon szerémségi szárított 160 dinár, hat vagon bánáti új december—januárra 122.50 dinár vrsaci paritással, 3 vagon tengeri szárított 155 dinár, 1 vagon bánáti szárított ó 170 dinár. Liszt 1 va-

gon 0-ás kombinált bácskai 460 dinár, 2 vagon 4-es bácskai 367.50 dinár. Korpá 1 vagon jutazsákban 107.50 dinár.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 3. A határidőpiacon az irányzat megszilárdult és a forgalom élénk, mert a szomszédos államokból is sok vételi megbízás érkezett. Hivatalos ármegállapítások ezer koronákban: Buza novemberre 390, márciusra 419—421, zárlat 420—421, májusra 419—423, zárlat 422—422.5, rozs márciusra 324—327.5, zárlat 327—328.

KÖZGAZDASÁG

A vrsaci borárak. Vrsacról jelentik: A tíz százalékos vrsaci óborknak 4 dinár az ára, a 10 százalékon felüli óborknak 4 dináron felül van az ára. Az újbor, fehér 10 százalékon felüli 3—3 és fél dinárba, a vörös Othelló 10 százalékon felüli 2.70 dinárba, a Kadarka portugál, 10 százalékos 3 és fél dinárba kerül. Óborkból nagy készletek vannak. A becslés szerint az idei termés alig teszi ki a tavalyi felét.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)
Péntek, november 5
Bécs (531): 16.15: Koncert. 21.05: Esti hangverseny.
Zagreb (350): 20.15: Koncert-est.
London (365): 16.45: Koncert. 17.45: Hangverseny. 19: Zenekari hangverseny. 20.30: Wagner-est. 22.45: Koncert.
Breszlau (418): 16.30: Koncert. 19.50: Hangverseny.
München (489): 17: Koncert. 19: Ének. 21.05: Hangverseny.
Budapest (560): 17.02: Hangverseny. 19: Operaelőadás, bezárólag tánczene.

Brill vegyszeti gyár Beograd

Brill

A cipőkrémek gyöngye — tükörfényessé teszi a cipőt

NYILT-TÉR

MEGHIVÓ

A „Sreća“ jótékony kiházasító egyesület folyó évi november hó 18-án délután 3 órakor a Spitzer Ignác vendéglő udvari helyiségében (Pašičeva ulica 11) **rendkívüli közgyűlést** tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívjuk.

Subotica, 1926. nov. hó 1-én.

Az igazgatóság.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az elmúlt időszakról.
2. Két számvizsgáló bizottsági tag választása.
3. Esetleges indítványok.

Megjegyzés.

Az alapszabályok 23. §-ának 2. pontja szerint indítványok, kérelmek és panaszok csak akkor tárgyalhatók a közgyűlésen, ha legalább nyolc nappal a közgyűlés határnapja előtt írásban bejelentettek.

Az alapszabályok 25. §-ának 1. pontja szerint a közgyűlésen megjelenni szándékozó tagok kötelesek tagsági igazolványukat a közgyűlés határnapja előtt három nappal az egyesület irodájában igazoló jegy ellenében letétbe helyezni.

Az alapszabályok 25. §-ának 4. pontja értelmében csak azok a tagok vehetnek részt, akik az egyesülettel szemben minden kötelezettségüknek eleget tettek, vagy akiknek az egyesülettel szemben fenálló tartozásai két havi járulékot és kezelési költséget nem halad meg.

ELADÓ

120 darab prima fekete

kidolgozott báránybőr

Érdeklődni:

Vojislav Vasiljevics, Vilsonova 15.

Üzlet áthelyezés

Értesítjük a mélyen tisztelt vevőkörünket, hogy üzletünket f. év november hó 1-én a városi bérpalotába (Weitzenfeld mellé) helyezzük át.

Egyben felhívjuk a n. é. közönség figyelmét 1-ső rangu angol szövetraktárunkra.

Szíves pártfogást kér

Osztrogonacz és Kenedich

uri szabók

10005

UJ! FIGYELEM! UJ!
A LEGNAGYOBB SZENZÁCIÓ!
A BOROTVÁLKOZÁS ÉLVEZET!

A legkényelmesebb és legolcsóbb a beretválkozás „Rasol“-al. Fertőzés kizárva, a „Rasol“ a legerősebb szakállt is leberetválja kés és készülék nélkül, eltünteti hőllyeknél is mindenféle hajszálát egyszerűen és olcsón, bekenés után egyszerűen le-törölendő. Antiszeptikus hat és mint szőpítőszer eltávolít minden bőrtisztatlanságot. **Orvosilag szavatoltan** teljesen ártalmatlan és legjobban ajánlva. Ára 8—10 borotválkozáshoz a szakáll erőssége szerint **10 dinár**. Németnyelvű használati utasítás minden csomagban. Képviselők kerestetnek. Minta-csomag 10 dinár beküldése ellenében. Egyedüli készítő az S. H. S.-re:

A. STÜRNER VRŠAC

Üzletáthelyezés.

RUDICS UCCAI

cipészüzletemet

Ciril Metod trg

(Lifka mozi mellé) helyeztem át. Kérem a n. é. közönség további szives pártfogását. Tisztelettel

UNGER SOMA cipész

Saját készítésű cipők nagy raktára. 10143

Minden nagyobb nemzetközi verseny győztese

TATRA-AUTÓK

megérkeztek. Az automobilon csodája, a víz megfagyása lehetetlen, tehát mindig üzemképes, a legpraktikusabb autó. 100 km-re 5 kg benzint és 0.2 kg olajat használ el. Megtekinthető

AUTÓGARÁZS NOVISAD

Sibinjanin Janku ulica 22.

Milan Mudrić kr. sudski izvršitelj Senta

Izvrš. br. 643/1926.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretne, koje su usled odluke broj 407/1926 Senčanskog sreskog suda u korist ovrhovoditelja Vojislava Cakića zastupan no advokatu Dru Miloš Ludajić iz Sente protiv ovršenika radi namirenja 1600 din. — para glavnice i spp. popisane i na 16.450 Din. procenjene i zaplenjene, poime-nice razni kancelarijski i školski pribori, na temelju odluke br. Gn. 6254/3 1926 senčanskog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati dne 6. novembra 1926. g. posle podne u 3 sati u Senti (u Gradskoj kući.)

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. LX. iz 1881. Senta, dne 22. oktobra 1926. godine.

Mudrić

10157

kr. sudski izvršitelj.

Házhelyek eladása

Suboticán, a Palići-uti huszárlaktanya mögött, igen szép fekvésű öt (5) darab egyenként 200 négyszögöles ház hely az ugynevezett Váci-telep sorában **eladó**. Érdeklődők bővebb felvilágosítást nyerhetnek **Dr. Bárócs Izsó** suboticei ügyvédnél. 10144

A Sentai Fürdő R. T. felszámolás alatt értesíti a részvénytulajdonosokat, hogy a részvények a társaság pénztáránál, Fodor Hugó főtéri üzletében naponta (hétfő és péntek kivételével) délután 2—5 óráig válthatók be. 10136

Reuma csúsz isiász derékfájás csipőfájdalmak ellen

Ajánlok Önnek egy biztosan ható, jól bevált szer. Kimerítő leírásokat és mintapróbát küldök bárkinek

ingyen és bérmentve

aki velem pontos címét közli.

Kiváló házi szerrel, kitűnő készítményről van jelen esetben szó, amely nem terheli a gyomrot és nincs rossz íze. A húgsav képződését megakadályozza és elősegíti ennek kiválasztását. Orvosok és tanárok ajánlják, kórházak, szanatóriumok eredményesen alkalmazzák. A világ minden részéről sok ezer köszönő és elismerőlevél.

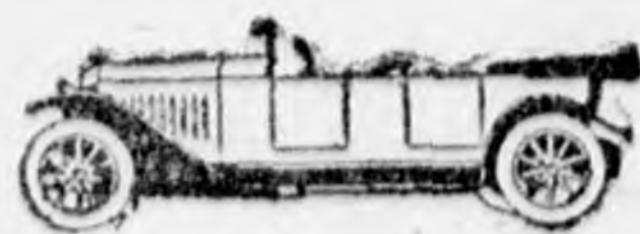
August Bärzke, Berlin-Wilmersdorf Bruchsalerstrasse 5.
10 91 Abt. 313.

Óvja meg az egészségét!
Kimélje az idegeit! Ne dohányozzon tulsókat. **AFUMA** pastillák biztos hatású szer a dohányzás leszokására vagy csökkentésére.

Mintát leírással minden nyelven 2 din. levélbeni beküldése ellenében küldök.

Főlerakat:

Mr. Alfred Blum, Subotica Főpostával szemben
Képviselők és viszonteladók kerestetnek.

Mechanikai javítóműhely

Automobilok, szántó-é-
pek, motorcsónakok és
stabilmotorok javítása
Nyerges, fényező,
bognár és kovács
műhelyek

Garantált special autó-
rugó gyártás
Autógarazsirozás,
mosóhely 9410

Autógarázs **MOGIN**

Noviszád, Temerinska u. 49

Mielőtt építő és téli tüzelő
anyagait beszerezné, forduljon
bizalommal

Illgen Károly

céghez,
Sokolska (Combkötő) utca 17.
ahol a legolcsóbb áron vásá-
rolhat I-a meszet, becsinál
portland cementet, cement-és
keramit lapokat, faszenet,
poroszszent, bécs gáz, yári
kokszt, kovácsszent

I-a búkk és gyertyán
hasábfát főlvágra is.
Minden rendelést házhoz
szállítunk

ABLAK ÜVEG
minden méretben legelőnyösebb
áron

Drag. Obradović
gyári lerakata Beograd
Kr. Milana 31. (Uroševa Pivnica)
Telefon 31-03. 9652

Lignose

Vadászfegyverek,
pisztolyok, eredeti füst-
nélküli vadásztöltények,
vadászhűvelők,
pisztolymuníció

Vezérképviselet és gyári
lerakat:

PIRA D. D.

Zagreb
B-cesta 19/a 9766

A legmodernebb férfi és női cipők raktáron
Mérték után a legdivatosab cipők angol és francia divattal
szerint. Javítások olcsón és izlésesen
Altmann cipőüzletében Subotica, Vllsonova ul. 16. Fazekas-ház.

ÜZLET BEOGRADBAN

Egy jömenetelű férfi és női divatruház teljes
leltárral Beogradban
ÁTADÓ

Az üzlet a város központján a legforgalmasabb
helyen fekszik. Érdeklődők forduljanak
Haas Oszkárhoz, Novisad, Žitni trg 20.

Bankgaranciával

szemben 100.000 dinárig terjedő

kauciót adnék

azon városi vállalatnak, mely állást adna

Választ „Kereskedő“ jeligére
a kiadóhivatal továbbit.

10012

Egy liter **7** kitűnő feér
bor **7** din.

Tea-rum, cognac, liqueur,
pálinkafélék kimérve és
palackokban, leszállított
árban kaphatók

Szilasi Sándornál
Trumbičeva ul. 16.
10007 (Csirkepiac)

Tessék
csak a
legjobb

szőlőoltvány és
gyümölcsfaoltvány

ültetvényeket vásárolni
méréselt áron.

Kérjen díjmentes árjegyzéket!

M. Djordjević

lozár - szőlőoltványtelepe
NOVISAD

Postafiók 133. (Bácska)
(L. rakat: Kisačka ul. 10 b.)

Beck Jenő

Szövött és kötöttáru gyár készítmé-
nyei általánosan elismertek
és a legjobbak

Pašičeva ulica 8
Gőzfürdő mellett

Szép nagy tágas
üzlethelyiséget
kiadok
saját házamban
Sokolska ulica 1.
Dr. Popović Milivoj

VULKÁN cserepkaályhák

Valódi cseh samottégla-
por- és meteorkályha,
bélés legolcsóbb áron
kaphatók
Átrakások, javítások, sa-
mottozások, jutányos áron
készülnek

TAKÁCS MIHÁLY
kályhás Subotica
Pašičeva ulica 2.
(Edény piac) 10145

RALETIĆ M. MILOŠ

NAGY DIVATÁRUHÁZA NOVISAD

Kralj Petra ulica 2., Pašičeva ulica 1.
a püspöki palotával szemben
Telefon 263 szám.

A NAPOKBAN ÉRKEZTEK:

Valódi angol szövetek férfi ruháknak és kabátoknak, velur-difin, velur-delin, posztók, plüs (sziliszkin) nagy választékban, ruha és kalapbársonyok minden színben és szélességben.

3000 méter Hemmerle-féle parhet legfinomabb minőségben, a nagy mennyiségre való tekintettel 35 dinár helyett most csak 28 dinár méterenként.

Dusgazdagon szortirozott raktár Schroll-féle vásznakban, minden minőségben, szélességben és árban. Különösen Mária jegyü 80 cm széles vásznamra hívom fel a t. háziasszonyok figyelmét, amelyet reklámáron 9.50 din.-ért, valamint Lenka jegyü vásznamat 14 dinárért méterenként árusítom.

**Jöjjön és győződjön meg áruim jóságáról és
olcsó áraimról!**

LIFKA MOZI

November 4, 5, 6, 7.

Megnyitó diszeloadás

MŰSOR:

ÜNNEPI NYITÁNY. Előadja az I. lovasdivízió, vezényli Buzin Milán I. oszt. kapitány-karnagy. PROLOG. Irta és felolvassa Komor Mihály hírlapíró.

STROGOF MIHÁLY, a cár futárja

Verne Gyula népszerű regénye 2 rész, 14 felv. 1 rész 7 felv. SZEMÉLYEK:

II. Sándor cár	E. Gajdarov
Jollive: francia hírlapíró	G. Gravone
Blout angol	Henry Debain
Kisov tábornok	Kugušev herceg
A cári futár	Ivan Mosjukin
Nadja	Natalija Kovanko
Ogarjev	Sakatuni herceg

HÁZASSÁG

Házasságot legiobb családoknál díszkérten elintézek. Megbizást elfogad. »Doktorné« Szubotica. Uj cím: Pašičeva 3. 9072

Hölgyek figyelmébe!

Hajvágás, ondolás, hajmosás, manikűr, hajfestés, babajavítás. Kihullott és vágott hajat veszek. Ugyanott egy elsőrangú férfi, női fodrászeged magas fizetéssel felvétetik. — Kisebb használt kirakatporált keresek megvételre.

Lagner János

uri- és női fodrász. Subotica, Pašičeva ul. 6.

FOGLALKOZÁS

Plüss és gouvriozást a legiubb bécsi mintákkal olcsón és pontosan vállal özv. Holländerné. Párhuzamos-ut. Cziglerház. 9157

Nevelőnőt keresek szerb nyelvtudással harmadik elemista fiamhoz Hirschenhauser Imre. Vel. Kikinda. 10008

Irodai gyakornokot keresünk mielőbbi belépésre Braća Hirschenhauser Velika-Kikinda. 10009

Üzves stenotipista szerb, német, felvétetik. Aíánlatok fizetési igényekkel, referenciákkal Braća Čelković Novisad küldendők.

Mérlegképes könyvelő, magyar-német levelező, azonnali állást keres. Levelek »Gabonaszakma« jeligére a kiadóhivatalba küldendők. 10047

Érettségizett fiatalember szerb, német, magyar nyelvismerettel szakmában állást keres. Cím: Eisler, Bočar. 10071

Uj és használt zongorák pianinok a legnagyobb választékban legolcsóbb ár mellett 18 havi részletre és kölcsönbe csakis. RAAB KÁROLY zongora raktárában kaphatók. SOMBOR, Bácska. 8257

Tanonc felvétetik Körösi Géza cégnél. Rudičeva ul. 4. 10094

Két szücszegedet, kik finom munkához értenek, keresek azonnalra. Fizetés képesség szerint. Josip Lolić, krznar, Samobor. 10083

Fahivatalnok állást keres. Külső-belső munkákban jártas, beszél három nyelven. Megkereséseket »4 évi prakszis« jeligére a kiadóba. 10134

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címező kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felblyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekódásokhoz válaszbélyeg melléklendő.

150 dinár egy vagon dunai homok, vagonba rakva, Dunapart, Bogojevo. A szállításokat az árvíz után újra megkezdtem. Ádám József. 9586

Városi kávéházban leszerelt tükrök olcsón eladó. Érdeklődni Braća Goldner Subotica. Jugovičeva 20. 10037

2 dinár cukrászsütemény

60 dinár 1 kiló teásütemény. INSTITORISZNÁL. Vilsonova ulica 44 szám. 10116

Eladók kedvező fizetési feltételek mellett különféle magánjáró garnitúrák és magányos 6 HP cséplőszekrények. Rózsa Ferenc Starakanija, Bačka. 10038

Beltéren két nagy szoba kiadó, esetleg irodának is. Cím a kiadóban. 9951

Vendéglő házzal együtt, teljes berendezéssel eladó. Kerthelyiség, tekepálya, biliárdasztal stb. — Cím: Bozsóki M. Novibečei. 10010

Eladó teherautók, 2 drb 5 tonnás kocsi, jó állapotban. — Érdeklődni lehet Aleksander Konradnál, Vršac. 10087

Kukoricagöré, jó állapotban lévő, olcsón eladó. — Trg Vojvode Putnika 4. 10101

Zenekedvelők figyelmébe!

A mai naptól kezdve üzletben állandóan zongora és zongorista áll a t. vendékönség rendelkezésére. A legiubb slágerek már megérkeztek és vételkötelezettség nélkül meghallgathatók. — Ez az újítás különösen a zenetanárok elönyére szolgál a zenedarabok megválogatásánál tanítványaik részére. —

Teljes raktár iskola- és tanulmánykottákból! Rendkívül olcsó árak!

Zenebarátok közölkék címüket, hogy folytatólagosan megküldhessem címükre az újdonságokat ismertető jegyzékeimet. Vevőimnek mindenkor szívesen szolgálak felvilágosításokkal zenei és irodalmi kérdésekben

VIG

zeneműkereskedése SUBOTICA

0588

Rinso

Ime az egyszerű Rinso eljárás: Készítsd el Rinso-t a burkolat utasítása szerint. Aztasd benne a fehérneműt; reggel öblítsd ki és akaszd fel száradni — ez az egész. Rinso elvégzi Ön helyett a mosás nehéz munkáját.

Minden kereskedésben és drogériában kapható.

R. S. HUDSON LTD., LIVERPOOL, ENGLAND.

KORZÓ MOZI

16 éven felülieknek.

November 4—5—6—7.

HUGETTE DUFLOS

A hárem királynője

Piere Loti varázslatosan szép keleti regényének látványos filmváltozata 6 felvonásban.

Narodni Bioskop

MA!

Ma!

Szenzációs bemutató! CSORTOS és BAJOR kiváló alakítása a

RONGYOSOKBAN

(KOMÉDIÁSOK)

A szezon legsikerültebb vígjátéka 7 nagy felvonásban.

Főszerepben: CSORTOS GYULA és BAJOR GIZI

Vigyázat csak 4 napig! Gondoskodjék jegyéről!

Keresse ki a „Színházi Élet” 1925. évi karácsonai számát, hogy fogalma legyen mi a

„RONGYOSOK“

Apollo Novisad

November 3—4.

A párisi Baroncelli filmgyár nagy műve

ATALANTA

hatalmas attrakció, flották felvonulása, tengericsaták, rendkívül érdek esztő 6 felvonásban

November 5—6—7.

Jön a csodaszép

Maharadzsa gyöngye

9 felvonásos monumentális film Car na Bell és Gunar Tolmács a főszerepben

Legolcsóbban vásárolkészférfi-, női- és gyermekruhákat Földes Samu újonnan berendezett ruhaárúházában. Gyümölcs piac, Rudics utca. Divatos férfiöltöny 500 din., férfi raglán 600—700, fiu télikabát 475, lánykabát 350, női raglán 550, gummi köpeny 250, szövetzumi 450, bőrkabát 850, szörmebéllel 975, divatnadrág 225, munkaköpeny 145 és öltöny 165. Vidékre utárvétellel, meg nem felelés esetén a pénzt visszaküldöm. — Sajat érdekében ügyeljen a címre. Földes Samu ruhaárúháza. Külön osztály mérték utáni rendelésre. 5905

Legiubb plüssé mintákkal din. 20 egy aljat készítenek. Engl varrógépüzletben, 8345

Központban különbejárati csinosan butorozott szoba kiadó. Senoe ul. 8. az udvarban. 10106

Azonnal átadó két szoba, előszobás lakás, mellékhelyiségekkel. Telefon: 288. 10121

Butorozott szoba egy vagy két fiatalembernek, esetleg zsidócsaládnál teljes ellátással zongorahasználattal a város központján kiadó. Cím a kiadóban. 10123

Faragott keményfa hálószoba, garderober szekrény, plüss garnitúra és egyéb butorok eladók. — Megtekinthető naponta d. u. 1—3-ig. Zmaj Jovina ulica 2. földszint. 10062

Jókarban lévő takaréktüzhely utánvos árban eladó. Pašičeva ul. 2. Edénvpiac. Takács 10098

Beltéren sarokház üzlethelyiségekkel (jólmenő fűszerüzlet) eladó. Bakó Pál, Ciril i Method trg 2. 10111

Üzletfeloszlás miatt olcsón kiárusítom raktáron lévő finom levélpapírokat dobozokban és mappákban, gvaszszegélyű levélpapírok, üzletkönyvek, noteszek, füzetek, Penkala-ceruzák, tinták, selvempapírok és egyéb e szakmába vágó cikkek. Üveges és tükrös állványok, pultok. Ugyanott 13—14 éves leány, ki kézimunkázni is tud, kifutólányként felvétetik. özv. Székely Simonné, Kralia Aleksandra ul. 9. (Halbrohr-ház.) 10141

KÜLÖNFÉLE

Butorozott szoba jobb házaspárnak sürgősen kiadó. V., Varoška ul. 9. 10138

Cipésszellék-raktáram kiárusítását Sienkievičeva ul. 11. alatti lakásomon folytatom. Leopold Fürst, Subotica. Telefon 3.74. 10148

Orvosi rendelő, iroda vagy banknak megfelelő 4, esetleg 6 szobás helyiség az emeleten, Kralia Aleksandra ulica 6. azonnal kiadó. Ugyanott több üzlethelyiség is kiadó. — Bövebbet Jelačičeva ul. 9 mindennap 12 órától 2-ig. 10028

Legolcsóbb bevásárlási forrás kész női és férfi fehérneműkben POLLÁK LEONÁL SENTA BÁCSKA.

Kérjen árjegyzéket!